

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

P8_TA(2019)0403

Program „Cyfrowa Europa” na lata 2021–2027 *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Cyfrowa Europa” na lata 2021–2027 (COM(2018)0434 – C8-0256/2018 – 2018/0227(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2021/C 158/50)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0434),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2, art. 172 i art. 173 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi Komisja przedstawiła wniosek Parlamentowi (C8-0256/2018),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 18 października 2018 r. ⁽¹⁾,
 - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 5 grudnia 2018 r. ⁽²⁾,
 - uwzględniając pismo przewodniczącego Parlamentu do przewodniczących komisji z dnia 25 stycznia 2019 r. prezentujące podejście Parlamentu do programów sektorowych wieloletnich ram finansowych po 2020 r.,
 - uwzględniając pismo Rady do przewodniczącego Parlamentu Europejskiego z dnia 1 kwietnia 2019 r. potwierdzające wspólne porozumienie osiągnięte pomiędzy obydwoma organami władzy ustawodawczej podczas negocjacji,
 - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinię Komisji Kultury i Edukacji, a także opinie Komisji Budżetowej, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisji Transportu i Turystyki, Komisji Prawnej oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A8-0408/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu ⁽³⁾;
 2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 292.

⁽²⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 272.

⁽³⁾ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte w dniu 13 grudnia 2018 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0521).

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

P8_TC1-COD(2018)0227

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ustanawiającego program „Cyfrowa Europa” na lata 2021–2027

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 172 i art. 173 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W niniejszym rozporządzeniu określono pulę środków finansowych na program „Cyfrowa Europa” na lata 2021–2027, które stanowią główną kwotę odniesienia w rozumieniu {odniesienie do aktualizacji zgodnie z nowym porozumieniem międzyinstytucjonalnym: pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami ⁽⁴⁾} dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (2) Do tego programu zastosowanie ma rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽⁵⁾ („rozporządzenie finansowe”). Określa ono zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, wykonania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (3) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ⁽⁶⁾, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁷⁾, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 ⁽⁸⁾ i rozporządzeniem (UE) 2017/1939 ⁽⁹⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom, w tym nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniu (Euratom, WE) nr 2185/96, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 292.

⁽²⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 272.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. Tekst podkreślony nie został uzgodniony w toku negocjacji międzyinstytucjonalnych.

⁽⁴⁾ Odniesienie do aktualizacji: Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1. Porozumienie jest dostępne na stronie: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=uriserv%3AAOJ.C_.2013.373.01.0001.01.POL&toc=O%3AC%3A2013%3A373%3ATOC

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UR, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽⁶⁾ Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1. Rozporządzenie jest dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0883&rid=1>

⁽⁷⁾ Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1. Rozporządzenie jest dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31995R2988&rid=1>

⁽⁸⁾ Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2. Rozporządzenie jest dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31996R2185&rid=1>

⁽⁹⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1. Rozporządzenie jest dostępne na stronie: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R1939&rid=1>

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽¹⁰⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (4) Zgodnie z {odniesienie należy zaktualizować zgodnie z nową decyzją w sprawie KTZ: art. 88 decyzji Rady /UE⁽¹¹⁾} osoby i podmioty z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) powinny kwalifikować się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane. **Komisja Europejska powinna monitorować i regularnie poddawać ocenie ich faktyczny udział w programie.**
- (5) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽¹²⁾ istnieje potrzeba oceny niniejszego programu na podstawie informacji gromadzonych w ramach szczególnych wymogów w zakresie monitorowania, **skorelowanych z istniejącymi potrzebami oraz zgodnych z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽¹³⁾**, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich, **oraz uwzględnić istniejące ramy w zakresie pomiarów i poziomów odniesienia w obszarze technologii cyfrowych.** W stosownych przypadkach wymogi te mogą obejmować wymierne wskaźniki **ilościowe i jakościowe** służące za podstawę do oceny rzeczywistych skutków programu.
- (5a) **Program powinien zapewniać najwyższy stopień przejrzystości i rozliczalności innowacyjnych instrumentów i mechanizmów finansowych związanych z budżetem Unii, zwłaszcza pod względem ich wkładu w osiągnięcie celów Unii zarówno w odniesieniu do pierwotnych oczekiwań, jak i wyników końcowych.**
- (6) Podczas Tallińskiego Szczytu Cyfrowego⁽¹⁴⁾, który odbył się we wrześniu 2017 r., a także w konkluzjach Rady Europejskiej⁽¹⁵⁾ z dnia 19 października 2017 r. zwrócono uwagę, że Europa musi inwestować w **gospodarki europejskie oraz wyeliminowanie** niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej, aby utrzymać, a nawet zwiększyć konkurencyjność **i innowacyjność** gospodarki europejskiej, jakość naszego życia oraz tkanki społecznej. Rada Europejska stwierdziła, że transformacja cyfrowa daje ogromne możliwości pod względem innowacji, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz przyczyni się do zwiększenia globalnej konkurencyjności UE, a także zwiększy różnorodność twórczą i kulturową. Aby wykorzystać te możliwości, należy wspólnie podjąć **wyzwania** wynikające z transformacji cyfrowej oraz dokonać przeglądu polityk, na które wpływ ma transformacja cyfrowa.
- (6a) **Budowaniu mocnej europejskiej gospodarki cyfrowej i mocnego europejskiego społeczeństwa cyfrowego będzie sprzyjało dobre wdrażanie instrumentu „Łącząc Europę”, programu WiFi4EU oraz Europejskiego kodeksu łączności elektronicznej.**
- (7) Rada Europejska uznała w szczególności, że Unia powinna pilnie ustosunkować się do nowych tendencji, w tym w takich dziedzinach jak sztuczna inteligencja **■**, zapewniając jednocześnie wysoki poziom ochrony danych **w pełnej zgodności z rozporządzeniem (UE) 2016/679**, praw cyfrowych, **praw podstawowych** i standardów etycznych. Rada Europejska zwróciła się do Komisji, by na początku 2018 r. przedstawiła europejskie podejście do problematyki sztucznej inteligencji, oraz wezwała Komisję, by zaprezentowała niezbędne inicjatywy na rzecz ulepszenia warunków ramowych umożliwiających UE badanie nowych rynków za pomocą opartych na ryzyku radykalnych innowacji i potwierdzenie wiodącej roli jej przemysłu.

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

⁽¹¹⁾ Decyzja Rady /UE.

⁽¹²⁾ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽¹³⁾ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)** (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁴⁾ <https://www.eu2017.eu/news/insights/conclusions-after-tallinn-digital-summit>

⁽¹⁵⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/21620/19-euco-final-conclusions-en.pdf>

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- (7c) Europa musi dokonać zdecydowanych inwestycji w swoją przyszłość i stworzyć strategiczne zdolności cyfrowe, aby czerpać korzyści z cyfrowej rewolucji. W tym celu należy zapewnić znaczący budżet na szczeblu UE (na poziomie co najmniej 9,2 mld EUR), któremu muszą towarzyszyć znaczne nakłady inwestycyjne na szczeblach krajowym i regionalnym, mianowicie dzięki spójnym i wzajemnie uzupełniającym się powiązaniom z funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności.
- (8) W komunikacie Komisji „Nowe, nowoczesne wieloletnie ramy finansowe dla Unii Europejskiej, która skutecznie realizuje swoje priorytety po 2020 r.”⁽¹⁶⁾ wśród opcji do rozważenia w odniesieniu do przyszłych ram finansowych wymieniono program na rzecz transformacji cyfrowej w Europie, który przyniosłby „duże postępy na drodze do inteligentnego wzrostu w takich obszarach jak wysokiej jakości infrastruktura danych, łączność i bezpieczeństwo cyberprzestrzeni”. Celem tego programu byłoby zapewnienie wiodącej pozycji Unii w obszarze obliczeń superkomputerowych, internetu nowej generacji, sztucznej inteligencji, robotyki i dużych zbiorów danych. Przyczyniłby się on także do zwiększenia konkurencyjności przemysłu i przedsiębiorstw w gospodarce cyfrowej w Europie oraz miałyby znaczący wpływ na **zmniejszenie i zlikwidowanie niedoboru kwalifikacji w Unii, dzięki czemu obywatele europejscy będą dysponowali umiejętnościami i zasobami wiedzy potrzebnymi, aby zmierzyć się z transformacją cyfrową.**
- (9) W komunikacie „W kierunku wspólnej europejskiej przestrzeni danych”⁽¹⁷⁾ przewidziano zastosowanie nowego środka, stanowiącego kluczowy krok w kierunku stworzenia wspólnej przestrzeni danych w UE – jednolitego obszaru cyfrowego o skali, która umożliwi rozwój nowych produktów i usług w oparciu o dane **oraz innowacje w tym zakresie.**
- (10) Ogólnym celem programu powinno być wspieranie procesu cyfrowej transformacji przemysłu oraz propagowanie pełniejszego wykorzystania przemysłowego potencjału polityki w dziedzinie innowacji, badań i rozwoju technologicznego, z korzyścią dla przedsiębiorstw i obywateli w całej Unii, **w tym regionów najbardziej oddalonych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji gospodarczej.** Program należy sformułować w podziale na pięć celów szczegółowych odzwierciedlających najważniejsze obszary polityki, a mianowicie: obliczenia wielkiej skali, sztuczna inteligencja, **cyberbezpieczeństwo**, zaawansowane umiejętności cyfrowe oraz wdrażanie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność. We wszystkich tych obszarach program powinien również dążyć do skutecznego skorelowania polityk na szczeblu Unii, państw członkowskich i regionów oraz do stworzenia puli zasobów prywatnych i przemysłowych w celu zwiększenia poziomu inwestycji i stopnia synergii. **Ponadto program powinien zwiększyć konkurencyjność Unii i odporność jej gospodarki.**
- (10a) **Program obejmuje pięć odrębnych, lecz współzależnych celów szczegółowych. Na przykład jeżeli sztuczna inteligencja ma budzić zaufanie, wymaga cyberbezpieczeństwa, zdolności w zakresie obliczeń wielkiej skali odegrają kluczową rolę we wspieraniu procesów uczenia się w kontekście sztucznej inteligencji, a wszystkie trzy zdolności wymagają zaawansowanych umiejętności cyfrowych. Choć poszczególne działania w ramach programu mogą dotyczyć pojedynczego celu szczegółowego, nie należy postrzegać celów w oderwaniu od siebie, lecz jako główny element spójnego pakietu.**
- (10b) **Konieczne jest wsparcie MŚP, które chcą poddać swoje procesy produkcyjne transformacji cyfrowej. Pozwoli to MŚP przyczynić się do rozwoju gospodarki europejskiej dzięki efektywnemu wykorzystaniu zasobów.**
- (11) Kluczową rolę w realizacji programu należy powierzyć **europejskim** centrům innowacji cyfrowych, które powinny wspierać przyswajanie na szeroką skalę zaawansowanych technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa, **szczególnie MŚP i podmioty zatrudniające do 3 tys. pracowników niebędące MŚP (spółki o średniej kapitalizacji)**, organizacje publiczne i środowiska akademickie. **Aby wprowadzić rozróżnienie między centrami innowacji cyfrowych spełniającymi kryteria kwalifikowalności niniejszego programu a centrami innowacji cyfrowych ustanowionymi na podstawie komunikatu Komisji pt. „Cyfryzacja europejskiego przemysłu. Pełne wykorzystanie możliwości jednolitego rynku cyfrowego” (COM(2016)0180), które są finansowane z innych źródeł, centra innowacji cyfrowych finansowane ze środków niniejszego programu powinny być nazywane europejskimi centrami innowacji cyfrowych. Europejskie centra innowacji cyfrowych powinny ze sobą współpracować w ramach zdecentralizowanej sieci. Powinny one służyć jako punkty dostępu do najnowszych rozwiązań cyfrowych, w tym**

⁽¹⁶⁾ COM(2018)0098.

⁽¹⁷⁾ COM(2018)0125.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

rozwiązań z zakresu obliczeń wielkiej skali (HPC), sztucznej inteligencji, cyberbezpieczeństwa oraz do innych istniejących innowacyjnych technologii, takich jak kluczowe technologie prorozwojowe, dostępnych również w placówkach typu fab lab czy city lab. Pełnić one będą funkcję pojedynczych punktów kompleksowej obsługi zapewniających dostęp do sprawdzonych technologii o zweryfikowanej skuteczności i upowszechniających otwarte innowacje. Będą również świadczyć wsparcie w dziedzinie zaawansowanych umiejętności cyfrowych (*np. dzięki koordynowaniu z placówkami edukacyjnymi krótkoterminowych szkoleń dla pracowników i staży dla studentów*). Sieć europejskich centrów innowacji cyfrowych powinna *mieć szeroki zasięg geograficzny w Europie* ⁽¹⁸⁾, a także umożliwić uczestnictwo regionów najbardziej oddalonych w jednolitym rynku cyfrowym.

- (11a) *W pierwszym roku istnienia programu należy stworzyć w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury początkową sieć europejskich centrów innowacji cyfrowych obejmującą podmioty wskazane przez państwa członkowskie. W tym celu państwa członkowskie powinny mieć możliwość proponowania kandydatów zgodnie z procedurami krajowymi, krajowymi strukturami administracyjnymi i instytucjonalnymi, a Komisja powinna uwzględnić w jak największym stopniu opinię każdego państwa członkowskiego przy wyborze europejskiego centrum innowacji cyfrowych na terytorium danego państwa. Państwa członkowskie mogą w drodze konkurencyjnej i otwartej procedury wyznaczyć na kandydatów podmioty, które pełnią już funkcje centrów innowacji cyfrowych w kontekście inicjatywy w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu. Komisja może zaangażować w proces wyboru niezależnych ekspertów zewnętrznych. Komisja i państwa członkowskie powinny unikać zbędnego nakładania się kompetencji i funkcji na szczeblu krajowym i unijnym. Stąd też przy wyznaczaniu centrów oraz określaniu ich zadań i składu należy zapewnić odpowiednią elastyczność. Istnieje możliwość dalszego rozszerzenia sieci w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury, aby zapewnić szeroki zasięg geograficzny w Europie oraz równowagę zasięgu technologicznego i sektorowego.*
- (11b) *Europejskie centra innowacji cyfrowych powinny rozwijać odpowiednie synergie z centrami innowacji cyfrowych finansowanymi ze środków programu „Horyzont Europa” lub innych programów w dziedzinie badań i innowacji, z Europejskim Instytutem Innowacji i Technologii, w szczególności EIT Digital, a także z sieciami o ugruntowanej pozycji, np. europejską siecią przedsiębiorstw lub unijnymi centrami inwestycyjnymi.*
- (11c) *Europejskie centra innowacji cyfrowych powinny odgrywać rolę koordynatorów łączących podmioty z sektora przemysłu, przedsiębiorstwa i organy administracji, które potrzebują nowych rozwiązań technologicznych, z przedsiębiorstwami, w szczególności przedsiębiorstwami typu start-up i MSP, które mają gotowe rozwiązania rynkowe.*
- (11d) *Zgodnie z postanowieniem art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego na europejskie centrum innowacji cyfrowych można wybrać konsorcjum podmiotów prawnych, które umożliwia udział w zaproszeniu do składania wniosków podmiotom nieposiadającym osobowości prawnej na podstawie mającego zastosowanie prawa krajowego, pod warunkiem że ich przedstawiciele są uprawnieni do zaciągania w imieniu danego podmiotu zobowiązań prawnych oraz dane podmioty dają gwarancje ochrony interesów finansowych Unii równorzędne z gwarancjami, jakie dają osoby prawne.*
- (11e) *Europejskie centra innowacji cyfrowych powinny być uprawnione do otrzymywania wkładów od państw członkowskich, uczestniczących państw trzecich lub ich organów publicznych, wkładów od międzynarodowych organów lub instytucji, od sektora prywatnego, zwłaszcza od członków, udziałowców lub partnerów europejskich centrów innowacji cyfrowych, zatrzymywania dochodów uzyskanych przez europejskie centra innowacji cyfrowych dzięki ich aktywom i działaniom, otrzymywania zapisów, darowizn i wkładów od osób prywatnych i finansowania, w tym w formie dotacji z przedmiotowego programu lub innych programów unijnych.*
- (12) *Program powinien być realizowany za pośrednictwem projektów rozwijających podstawowe zdolności cyfrowe i wspierających ich szerokie zastosowanie. Realizacja powinna być współfinansowana przez państwa członkowskie i, w razie potrzeby, przez sektor prywatny. Poziom współfinansowania należy ustalić w programie prac. Jedynie*

⁽¹⁸⁾ Jak wskazano w komunikacie „Cyfryzacja europejskiego przemysłu” (COM(2016)0180).

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

w wyjątkowych przypadkach finansowanie unijne może pokrywać do 100 % kosztów kwalifikowalnych. Powinno to w szczególności wiązać się z koniecznością osiągnięcia masy krytycznej w zamówieniach publicznych, aby uzyskać lepszy stosunek jakości do ceny oraz zagwarantować, że dostawcy w Europie utrzymają się w czołowie postępu technologicznego.

- (13) Cele polityczne niniejszego programu będą również realizowane za pośrednictwem instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych dostępnych w ramach Funduszu InvestEU.
- (14) Działania realizowane w ramach programu należy wykorzystywać w sposób proporcjonalny w celu **dalszej poprawy zdolności cyfrowych Unii oraz** wyeliminowania niedoskonałości rynku lub poprawy niekorzystnych warunków inwestycyjnych, przy czym nie powinny one pokrywać się z finansowaniem społecznym lub prywatnym, powinny natomiast wносить wyraźną unijną wartość dodaną.
- (15) W celu osiągnięcia maksymalnej elastyczności w całym okresie realizacji programu i wygenerowania synergii między jego elementami składowymi realizacja każdego z celów szczegółowych może przebiegać za pośrednictwem wszystkich instrumentów dostępnych w ramach rozporządzenia finansowego. Stosowanym mechanizmem realizacji programu będzie zarządzanie bezpośrednie oraz zarządzanie pośrednie, w przypadku gdy zaistnieje konieczność połączenia finansowania unijnego z innymi źródłami finansowania lub gdy na potrzeby wykonania programu wymagane będzie utworzenie wspólnie zarządzanych struktur. **Ponadto w ramach rocznej procedury budżetowej i zgodnie z rozporządzeniem finansowym Komisja może zaproponować odstąpienie od orientacyjnych kwot określonych w niniejszym rozporządzeniu, aby zareagować w szczególności na rozwój wydarzeń i nowe potrzeby, np. nowe technologie.**
- (15a) **Aby zapewnić skuteczny przydział środków z budżetu ogólnego Unii, konieczne jest zapewnienie europejskiej wartości dodanej wszystkich działań prowadzonych w ramach programu i komplementarności tych działań z działaniami państw członkowskich, a jednocześnie dążyć do spójności, komplementarności i synergii z programami finansowania wspierającymi obszary polityki o bliskich powiązaniach. Choć w zakresie działań zarządzanych bezpośrednio i pośrednio odpowiednie programy prac stanowią narzędzie zapewniania spójności, należy nawiązać współpracę między Komisją a odpowiednimi organami państw członkowskich w celu zapewnienia spójności i komplementarności również w zakresie środków zarządzanych bezpośrednio lub pośrednio lub środków podlegających zarządzaniu dzielonemu.**
- (16) Potencjał w zakresie obliczeń wielkiej skali i powiązanego przetwarzania danych, jakim dysponuje Unia, powinien umożliwić szersze wykorzystanie obliczeń wielkiej skali w przemyśle i, ogólniej, w obszarach interesu publicznego, aby wykorzystać niepowtarzalne szanse, jakie superkomputery stwarzają dla społeczeństwa w obszarach takich jak opieka zdrowotna, środowisko i bezpieczeństwo, jak również konkurencyjność przemysłu, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw. **Nabycie światowej klasy superkomputerów zabezpieczy system dostaw Unii oraz pomoże udostępnić usługi na potrzeby symulacji, wizualizacji i tworzenia prototypów przy jednoczesnym dopilnowaniu, aby system HPC był zgodny z wartościami i zasadami Unii.**
- (17) Poparcie dla interwencji Unii w tym obszarze wyraziły Rada⁽¹⁹⁾ i Parlament Europejski⁽²⁰⁾. Ponadto w **latach 2017 i 2018 dziewiętnaście** państw członkowskich podpisało deklarację w sprawie EuroHPC⁽²¹⁾ – wielostronne porozumienie międzyrządowe, w którym zobowiązały się one do współpracy z Komisją przy budowie i wdrażaniu najnowszej infrastruktury HPC i systemów przetwarzania danych w Europie, które miałyby być dostępne w całej Unii dla społeczności naukowej oraz partnerów publicznych i prywatnych.
- (18) Jeżeli chodzi o realizację celu szczegółowego w zakresie obliczeń wielkiej skali, za najważniejszy mechanizm realizacji uznano wspólne przedsięwzięcie, które powinno w szczególności koordynować krajowe i unijne strategie i inwestycje w odniesieniu do infrastruktury na potrzeby obliczeń wielkiej skali oraz działalności badawczo-rozwojowej, łączyć zasoby finansowe pochodzące ze źródeł publicznych i prywatnych oraz chronić gospodarcze i strategiczne interesy Unii⁽²²⁾. Ponadto istniejące w państwach członkowskich centra kompetencji w zakresie obliczeń wielkiej skali **określone w art. 2 pkt 4 rozporządzenia Rady (UE) 2018/1488** będą świadczyć usługi z zakresu obliczeń wielkiej skali dla przemysłu, **w tym MŚP i przedsiębiorstw typu start-up**, środowiska akademickiego i organów administracji publicznej.

⁽¹⁹⁾⁽²⁰⁾⁽²¹⁾⁽²²⁾

Ocena skutków towarzysząca dokumentowi „Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia EuroHPC” (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposal-council-regulation-establishing-eurohpc-joint-undertaking-impact-assessment>).

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- (19) Rozwijanie zdolności w zakresie sztucznej inteligencji stanowi kluczowy czynnik wspierający proces transformacji cyfrowej przemysłu, **usług**, a także sektora publicznego. Coraz więcej autonomicznych robotów znajduje zastosowanie w fabrykach, operacjach głębinowych, domach, miastach i szpitalach. Komercyjne platformy wykorzystujące sztuczną inteligencję przeszły od fazy testów do etapu praktycznych zastosowań w obszarze opieki zdrowotnej i środowiska; wszyscy najwięksi producenci samochodów opracowują samochody autonomiczne, a techniki uczenia się maszyn stanowią nieodłączny aspekt wszystkich głównych platform internetowych i zastosowań wykorzystujących duże zbiory danych. **Niezwykle istotne jest, by Europa połączyła siły na wszystkich szczeblach, aby zapewnić sobie konkurencyjność w wymiarze międzynarodowym. Państwa członkowskie przyznały to podejmując w skoordynowanym planie działania konkretne zobowiązania dotyczące współpracy.**
- (19a) **Biblioteki algorytmów mogą obejmować duży zbiór algorytmów, w tym takie proste rozwiązania jak algorytmy klasyfikujące, algorytmy sieci neuronowej lub algorytmy planujące i wnioskujące lub rozwiązania bardziej zaawansowane, np. algorytmy rozpoznawania mowy, algorytmy nawigacyjne wbudowane w urządzenia autonomiczne jak np. drony lub w samochody autonomiczne, wbudowane w roboty algorytmy sztucznej inteligencji umożliwiające im interakcję ze środowiskiem i przystosowywanie się do niego. Biblioteki algorytmów powinny być łatwo i powszechnie dostępne dla obywateli na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych warunkach.**
- (19b) **W rezolucji z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu Parlament Europejski zwrócił uwagę na wpływ barier językowych na przemysł i jego cyfryzację. W tym kontekście opracowanie technologii językowych na dużą skalę opartych na sztucznej inteligencji, takich jak tłumaczenie maszynowe, rozpoznawanie mowy, analiza dużych zbiorów danych tekstowych, a także systemów dialogu i odpowiedzi na pytania, ma zasadnicze znaczenie dla zachowania różnorodności językowej, zapewnienia włączenia społecznego i umożliwienia komunikacji między człowiekiem a człowiekiem oraz między człowiekiem a maszyną.**
- (19c) **Produkty i usługi oparte na sztucznej inteligencji powinny być przyjazne dla użytkownika, domyślnie przestrzegać przepisów prawa oraz zapewniać konsumentom większy wybór i więcej informacji, w szczególności na temat jakości produktów i usług.**
- (20) Dostępność dużych zbiorów danych oraz zaplecza testowego i doświadczalnego ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju sztucznej inteligencji, **w tym technologii językowych.**
- (21) W rezolucji z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu⁽²³⁾ Parlament Europejski podkreślił znaczenie wspólnego europejskiego podejścia do cyberbezpieczeństwa, uznając potrzebę podnoszenia świadomości, i uznał konieczność zapewnienia cyberodporności za podstawowy obowiązek liderów biznesu, a także krajowych i europejskich decydentów zajmujących się polityką przemysłową i bezpieczeństwem, **odnosząc się w podobnym tonie do uwzględniania bezpieczeństwa i ochrony prywatności już na etapie projektowania i jako opcji domyślnej.**
- (22) Cyberbezpieczeństwo jest wyzwaniem dla całej Unii, któremu nie da się sprostać wyłącznie za pomocą inicjatyw krajowych. Należy wzmocnić potencjał Europy w zakresie cyberbezpieczeństwa, aby zapewnić jej niezbędną zdolność do ochrony obywateli, organów administracji publicznej i przedsiębiorstw przed zagrożeniami dla cyberbezpieczeństwa. Ponadto konsumentów należy chronić, gdy korzystają z produktów łączących się z internetem, które podatne są na ataki hakerskie i mogą zagrażać ich bezpieczeństwu. Cel ten należy osiągnąć we współpracy z państwami członkowskimi i sektorem prywatnym dzięki opracowywaniu projektów wzmacniających europejski potencjał w zakresie cyberbezpieczeństwa i gwarantujących wdrożenie na szeroką skalę najnowszych rozwiązań w dziedzinie cyberbezpieczeństwa w całej gospodarce oraz zapewnienie koordynacji między tymi projektami, jak również dzięki gromadzeniu kompetencji w tej dziedzinie w celu zapewnienia masy krytycznej i doskonałości.
- (23) We wrześniu 2017 r. Komisja przedstawiła pakiet inicjatyw⁽²⁴⁾ definiujących kompleksowe unijne podejście do cyberbezpieczeństwa, mających na celu zwiększenie zdolności Europy do skutecznego reagowania na cyberataki

⁽²³⁾ Dokument (sygn. A8-0183/2017) dostępny pod adresem: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0240+0+DOC+XML+V0//PL>

⁽²⁴⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/cybersecurity>

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

i zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa oraz podnoszenia potencjału technologicznego i przemysłowego w tej dziedzinie. **Obejmuje on rozporządzenie w sprawie Agencji UE ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (akt ws. cyberbezpieczeństwa).**

- (24) Zaufanie jest warunkiem koniecznym funkcjonowania jednolitego rynku cyfrowego. Technologie z zakresu cyberbezpieczeństwa, takie jak tożsamości cyfrowe, kryptografia czy wykrywanie włamań, oraz ich zastosowanie w dziedzinach takich jak finanse, przemysł 4.0, energia, transport, opieka zdrowotna lub administracja elektroniczna mają zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania bezpieczeństwa i zaufania obywateli, administracji publicznych i przedsiębiorstw w związku z ich obecnością w internecie oraz realizowanymi przez nich transakcjami internetowymi.
- (25) Rada Europejska w swoich konkluzjach z dnia 19 października 2017 r. podkreśliła, że do pomyślnego stworzenia cyfrowej Europy Unia potrzebuje w szczególności rynków pracy, systemów szkoleń i kształcenia, które są dostosowane do potrzeb ery cyfrowej, oraz że istnieje potrzeba inwestowania w umiejętności cyfrowe, aby wzmocnić pozycję wszystkich obywateli Unii i zapewnić im kompetencje niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w epoce cyfrowej.
- (26) Rada Europejska w swoich konkluzjach z dnia 14 grudnia 2017 r. wezwała państwa członkowskie, Radę i Komisję do podjęcia praktycznych działań w celu realizacji przyjętego na Szczycie Społecznym w Göteborgu w listopadzie 2017 r. programu, w tym europejskiego filaru praw socjalnych oraz inicjatyw z zakresu kształcenia i szkolenia oraz nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności. Rada Europejska zwróciła się również do Komisji, Rady i państw członkowskich o przeanalizowanie możliwych środków w celu sprostania wyzwaniom w zakresie umiejętności w kontekście cyfryzacji, cyberbezpieczeństwa, kompetencji medialnych i sztucznej inteligencji oraz zaspokojenia potrzeb pod względem podejścia do kształcenia i szkolenia, sprzyjającego włączeniu oraz opartego na uczeniu się przez całe życie i wspieranego przez innowacje. W odpowiedzi Komisja przedstawiła w dniu 17 stycznia 2018 r. pierwszy pakiet środków w sprawie kompetencji kluczowych, umiejętności cyfrowych⁽²⁵⁾, a także wspólnych wartości i edukacji włączającej. W maju 2018 r. przedstawiono drugi, stanowiący kolejny krok na drodze do utworzenia do 2025 r. europejskiego obszaru edukacji, pakiet środków, w którym podkreślono również znaczenie umiejętności cyfrowych.
- (26a) **Umiejętność korzystania z mediów oznacza podstawowe kompetencje (takie jak wiedza, umiejętności i podejście), dzięki którym obywatele potrafią efektywnie korzystać z mediów i innych źródeł informacji oraz rozwijać krytyczne myślenie i umiejętności uczenia się przez całe życie umożliwiające socjalizację i czynny udział w życiu społecznym.**
- (26b) **Mając na uwadze potrzebę całościowego podejścia, w programie należy również uwzględnić takie obszary jak włączenie społeczne, kwalifikacje, szkolenia i specjalizacja, które obok zaawansowanych umiejętności cyfrowych mają decydujące znaczenie dla tworzenia wartości dodanej w społeczeństwie opartym na wiedzy.**
- (27) W rezolucji z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu⁽²⁶⁾ Parlament Europejski stwierdził, że kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie stanowią podstawę spójności społecznej w społeczeństwie cyfrowym. **Ponadto wystąpił o włączanie perspektywy płci do wszystkich inicjatyw cyfrowych, podkreślając potrzebę zajęcia się różnicami w traktowaniu kobiet i mężczyzn w sektorze ICT, ponieważ jest to niezbędne do zapewnienia długoterminowego wzrostu gospodarczego i dobrobytu w Europie.**
- (28) Zaawansowane technologie cyfrowe wspierane w ramach niniejszego programu, takie jak obliczenia wielkiej skali, cyberbezpieczeństwo i sztuczna inteligencja, są już na tyle dojrzałe, że etap badań można w ich przypadku uznać za ukończony i może nastąpić przejście do fazy ich wdrożenia i ekspansji w skali całej Unii. Wdrożenie tych technologii wymaga reakcji Unii – podobnie jak kwestia związanych z nimi umiejętności. Należy rozwijać, zwiększać

⁽²⁵⁾ W ramach tego pakietu, w planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (COM(2018)0022) określono szereg środków mających na celu wspieranie państw członkowskich w rozwijaniu umiejętności cyfrowych i kompetencji w kształceniu formalnym.

⁽²⁶⁾ Dokument (sygn. A8-0183/2017) dostępny pod adresem: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0240+0+DOC+XML+V0//PL>

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

i udostępniać w całej UE możliwości szkoleniowe w zakresie zaawansowanych umiejętności cyfrowych, **w tym umiejętności związanych z ochroną danych**. Ich brak mógłby zakłócić sprawne wdrażanie zaawansowanych technologii cyfrowych i osłabić ogólną konkurencyjność unijnej gospodarki. Działania wspierane w ramach niniejszego programu stanowią uzupełnienie działań wspieranych przez EFS, EFRR, **program Erasmus+** i program „Horyzont Europa”. **Będą one skierowane do ludności aktywnej zawodowo w sektorach prywatnym i publicznym, w szczególności do specjalistów w sektorze ICT i specjalistów w pokrewnych dziedzinach, a także do studentów. Kategorie te obejmują uczestników szkoleń i szkoleniowców. Ludność aktywna zawodowo oznacza ludność aktywną gospodarczo, zarówno osoby zatrudnione (pracowników i osoby samozatrudnione) jak i osoby bezrobotne.**

- (29) Unowocześnienie administracji publicznej i usług publicznych za pomocą narzędzi cyfrowych ma zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia obciążeń administracyjnych ciążących na obywatelach dzięki przyspieszeniu, usprawnieniu i zmniejszeniu kosztu ich kontaktów z organami publicznymi, a ponadto odgrywa istotną rolę w podnoszeniu efektywności, przejrzystości i jakości usług świadczonych dla obywateli i przedsiębiorstw, **a zarazem zwiększa efektywność wydatków publicznych**. Ponieważ szereg usług świadczonych w interesie publicznymi ma już wymiar unijny, wsparcie ich wdrażania i uruchamiania na poziomie Unii powinno zapewnić obywatelom i przedsiębiorstwom możliwość czerpania korzyści z dostępu do wysokiej jakości **wielojęzycznych** usług cyfrowych w całej Europie. **Ponadto oczekuje się, że wsparcie Unii w tej dziedzinie zachęci do ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.**
- (29a) **Cyfryzacja może ułatwić i zwiększyć pozbawioną barier dostępność dla wszystkich obywateli, w tym osób starszych, osób o ograniczonej sprawności ruchowej lub osób niepełnosprawnych oraz osób mieszkających na obszarach oddalonych lub wiejskich.**
- (30) Transformacja cyfrowa takich obszarów interesu publicznego jak opieka zdrowotna⁽²⁷⁾, mobilność, wymiar sprawiedliwości, monitoring Ziemi/środowiska, **bezpieczeństwo, redukcja emisji dwutlenku węgla, infrastruktura energetyczna**, kształcenie i **szkolenie oraz** kultura wymaga kontynuacji i rozbudowy infrastruktury usług cyfrowych, która umożliwi bezpieczną transgraniczną wymianę danych i sprzyja rozwojowi poszczególnych państw. Koordynacja tej infrastruktury w oparciu o niniejsze rozporządzenie w najskuteczniejszy sposób pozwala stworzyć warunki sprzyjające wykorzystaniu zaistniałych synergii.
- (30a) **Wdrożenie koniecznych technologii cyfrowych, szczególnie związanych z celami szczegółowymi programu dotyczącymi obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji oraz cyberbezpieczeństwa i zaufania, ma kluczowe znaczenie dla czerpania korzyści z transformacji cyfrowej i można je rozszerzyć o inne najnowocześniejsze technologie oraz technologie przyszłości, takie jak technologie rozproszonego rejestru (np. blockchain).**
- (30b) **Transformacja cyfrowa powinna umożliwić obywatelom UE dostęp do ich danych osobowych, korzystanie z nich i zarządzanie nimi w bezpieczny sposób w wymiarze transgranicznym, niezależnie od miejsca, w którym sami przebywają, i od miejsca, w którym znajdują się dane.**
- (31) Rada UE w swojej deklaracji z Tallina z dnia 6 października 2017 r. zauważyła, że postęp cyfrowy powoduje dogłębną przemianę naszych społeczeństw i gospodarek, podważając skuteczność wcześniej opracowanej polityki w wielu obszarach, a także kwestionując dotychczasową rolę i funkcję szeroko pojętej administracji publicznej. Naszym obowiązkiem jest przewidywanie tych wyzwań i stawianie im czoła, tak aby sprostać potrzebom i oczekiwaniom obywateli i przedsiębiorstw.
- (32) Modernizacja europejskich administracji publicznych stanowi jeden z zasadniczych priorytetów w dążeniu do udanego wdrożenia strategii jednolitego rynku cyfrowego. W śródkresowej ocenie tej strategii podkreślono potrzebę intensyfikacji transformacji administracji publicznych oraz konieczność zapewnienia obywatelom łatwego, zaufanego i bezproblemowego dostępu do usług publicznych.
- (33) Z rocznej analizy wzrostu gospodarczego opublikowanej przez Komisję w 2017 r.⁽²⁸⁾ wynika, że jakość europejskich administracji publicznych ma bezpośredni wpływ na otoczenie gospodarcze i w związku z tym ma zasadnicze znaczenie dla stymulowania produktywności, konkurencyjności, współpracy gospodarczej, **zrównoważonego** wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i **wysokiej jakości miejsc pracy**. Wydajna i przejrzysta administracja publiczna oraz skuteczny system wymiaru sprawiedliwości są w szczególności niezbędne, by wspierać wzrost gospodarczy i zapewniać przedsiębiorstwom oraz obywatelom usługi wysokiej jakości.

⁽²⁷⁾ http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51628

⁽²⁸⁾ COM(2016)0725.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- (34) Interoperacyjność europejskich usług użyteczności publicznej dotyczy wszystkich szczebli administracji: unijnego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Oprócz eliminowania barier dla funkcjonowania jednolitego rynku interoperacyjność ułatwia **współpracę transgraniczną, promowanie europejskich standardów**, udaną realizację polityki i oferuje duże możliwości unikania transgranicznych barier elektronicznych, a ponadto przyczynia się do tworzenia nowych wspólnych usług publicznych na szczeblu Unii lub do konsolidacji procesu ich rozwijania. W celu wyeliminowania rozdrobnienia europejskich usług, wsparcia podstawowych wolności oraz wzajemnego uznawania rozwiązań na poziomie operacyjnym w UE należy propagować całościowe, międzysektorowe podejście do interoperacyjności w sposób, który jest najskuteczniejszy i w największym stopniu uwzględnia potrzeby użytkowników końcowych. Oznacza to, że interoperacyjność należy rozumieć w szerokim sensie jako zjawisko łączące w sobie różnorodne aspekty, od technicznego po prawny, i obejmujące elementy polityki w danej dziedzinie. W związku z tym zakres działań wykraczałby poza standardowy cykl życia rozwiązań i obejmowałby wszystkie aspekty interwencji, które pozwalają spełnić konieczne warunki ramowe trwałej interoperacyjności w warunkach codziennej eksploatacji. **Program powinien również ułatwiać współdziałanie różnych inicjatyw krajowych i prowadzić do rozwoju społeczeństwa cyfrowego.**
- (34a) **Program powinien zatem wspierać rozwiązania w zakresie otwartego oprogramowania, aby umożliwić ponowne wykorzystywanie, zwiększyć zaufanie i zapewnić przejrzystość. Będzie to miało pozytywny wpływ na zrównoważony charakter finansowanych projektów.**
- (35) Budżet przeznaczony na konkretne działania związane z wdrożeniem ram w zakresie interoperacyjności oraz zapewnieniem interoperacyjności opracowywanych rozwiązań wynosi 194 mln EUR.
- (36) W rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu⁽²⁹⁾ podkreślono znaczenie uruchomienia wystarczającego finansowania publicznego i prywatnego dla cyfryzacji przemysłu europejskiego.
- (37) W kwietniu 2016 r. Komisja przyjęła inicjatywę w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu z myślą o dopilnowaniu, by „każdy sektor przemysłu w Europie, niezależnie od gałęzi, lokalizacji i wielkości, mógł w pełni korzystać z innowacji cyfrowych”. **Ma to szczególne znaczenie dla MŚP w sektorze kultury i sektorze kreatywnym.**
- (38) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zadowoleniem przyjął komunikat w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu i uznał go, wraz z towarzyszącymi mu dokumentami, za pierwszy etap „szeroko zakrojonego europejskiego programu prac, który będzie realizowany w ścisłej wzajemnej współpracy między wszystkimi zainteresowanymi stronami sektora publicznego i prywatnego”.
- (39) Osiągnięcie stawianych celów może wymagać wykorzystania potencjału technologii uzupełniających w dziedzinie rozwiązań sieciowych i obliczeniowych, jak stwierdzono w komunikacie pt. „Cyfryzacja europejskiego przemysłu”⁽³⁰⁾, w którym uznano „dostępność światowej klasy sieci i infrastruktury przetwarzania w chmurze” za kluczowy komponent cyfryzacji przemysłu.
- (40) ■ Dzięki wprowadzeniu pojedynczego zbioru przepisów bezpośrednio stosowanych w ramach porządku prawnego państw członkowskich **rozporządzenie (UE) 2016/679 gwarantuje** swobodny przepływ danych osobowych między państwami członkowskimi UE i **przyczynia** się do zwiększenia zaufania i bezpieczeństwa osób fizycznych, co stanowi dwa niezbędne elementy rzeczywistego jednolitego rynku cyfrowego. **Wszelkie** działania podejmowane w ramach niniejszego programu, które wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych, powinny zatem wspierać stosowanie **rozporządzenia (UE) 2016/679**, np. w dziedzinie sztucznej inteligencji i technologii blockchain. **Powinny one wspierać rozwój technologii cyfrowych zgodnych z zobowiązaniami do uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania i domyślnej ochrony danych.**

⁽²⁹⁾⁽³⁰⁾ COM(2016)0180: Cyfryzacja europejskiego przemysłu. Pełne wykorzystanie możliwości jednolitego rynku cyfrowego.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- (41) Program należy realizować z pełnym poszanowaniem międzynarodowych i unijnych ram dotyczących ochrony i egzekwowania własności intelektualnej. Skuteczna ochrona własności intelektualnej odgrywa kluczową rolę w innowacji, a zatem jest niezbędna do skutecznej realizacji programu.
- (42) Organy realizujące niniejszy program powinny przestrzegać przepisów mających zastosowanie do instytucji Unii oraz przepisów krajowych dotyczących postępowania z informacjami, w szczególności ze szczególnie chronionymi informacjami jawnymi i informacjami niejawnymi UE. **W przypadku celu szczegółowego nr 3 względy bezpieczeństwa mogą wymagać wykluczenia podmiotów kontrolowanych z państw trzecich z uczestnictwa w zaproszeniach do składania wniosków i przetargach w ramach tego programu. W wyjątkowych przypadkach takie wykluczenie może być wymagane również w przypadku celu szczegółowego nr 1 i celu szczegółowego nr 2. Względę bezpieczeństwa decydujące o takim wykluczeniu powinny być proporcjonalne i należyte uzasadnione, przy czym należy podać odniesienie do ewentualnego ryzyka wynikającego z włączenia takich podmiotów.**
- (43) Uznając znaczenie walki ze zmianą klimatu zgodnie z podjętym przez Unię zobowiązaniem do wdrożenia porozumienia paryskiego i do realizacji celów zrównoważonego rozwoju określonych przez ONZ, niniejszy program przyczyni się do uwzględniania działań w dziedzinie klimatu w głównym nurcie polityki oraz służyć będzie realizacji założenia, zgodnie z którym 25 % wydatków z budżetu UE powinno wspierać realizację celów w zakresie klimatu⁽³¹⁾. Odpowiednie działania **należy określić** na etapie opracowywania i realizacji programu oraz **poddać je** ponownej weryfikacji w ramach odnośnych ocen i przeglądów.

L

- (45) Należy przyjąć programy prac, aby umożliwić osiągnięcie celów programu zgodnie z priorytetami Unii i państw członkowskich przy jednoczesnym zapewnieniu spójności, przejrzystości i ciągłości wspólnych działań podejmowanych przez Unię i państwa członkowskie. Co do zasady programy prac powinny być przyjmowane co dwa lata lub **co roku**, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami związanymi z realizacją programu. Rodzaje finansowania i metody realizacji programu przewidziane w niniejszym rozporządzeniu należy wybierać ze względu na ich potencjał osiągania szczegółowych celów działań i możliwość generowania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz przewidywanego ryzyka niezgodności z przepisami. Należy zatem rozważyć stosowanie płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i kosztów jednostkowych, jak również finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.
- (46) W celu przeglądu lub uzupełnienia wskaźników należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmian **załączników I i II**. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (47) Niniejsze rozporządzenie zredagowano z poszanowaniem praw podstawowych i zasad zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności praw i zasad, o których mowa w art. 8, 11, 16, 21, 35, 38 i 47, dotyczących ochrony danych osobowych, wolności wypowiedzi i informacji, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, zakazu dyskryminacji, ochrony zdrowia, ochrony konsumentów oraz prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu. Państwa członkowskie muszą stosować niniejsze rozporządzenie w sposób spójny z tymi prawami i zasadami.

L

- (49) W odniesieniu do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione w rozporządzeniu finansowym, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonywania budżetu w formie dotacji, zamówień, nagród, wykonania pośredniego oraz przewidują kontrolę wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, gdyż poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem należytego zarządzania finansami i skutecznego finansowania unijnego,

⁽³¹⁾ COM(2018)0321, s. 1.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I
PRZEPISY OGÓLNEArtykuł 1
Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „Cyfrowa Europa” („program”).

Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2
Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „działanie łączone” oznacza działania wspierane z budżetu UE, w tym działanie w ramach instrumentów łączonych zgodnie z art. 2 pkt 6 rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu UE oraz zwrotne formy wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- b) „podmiot prawny” oznacza każdą osobę fizyczną lub osobę prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i która – działając w swoim własnym imieniu – może wykonywać prawa i podlegać obowiązkom, lub podmiot nieposiadający osobowości prawnej zgodnie z art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;
- c) „państwo trzecie” oznacza państwo, które nie jest członkiem Unii;
- d) „państwo stowarzyszone” oznacza państwo trzecie, które jest stroną zawartej z Unią umowy umożliwiającej mu uczestnictwo w programie zgodnie z art. [10];
- da) „organizacja międzynarodowa o znaczeniu europejskim” oznacza organizację międzynarodową, której większość członków stanowią państwa członkowskie lub której siedziba znajduje się w państwie członkowskim;
- e) „europejskie centrum innowacji cyfrowych” oznacza podmiot prawny ■ wybrany **zgodnie z art. 16** w celu realizacji zadań w ramach programu, w szczególności **dający bezpośrednio** dostęp do wiedzy technicznej i zaplecza doświadczalnego, takiego jak sprzęt i oprogramowanie, **lub zapewniający taki dostęp** w celu umożliwienia cyfrowej transformacji przemysłu, **a także ułatwiający dostęp do finansowania; europejskie centrum innowacji cyfrowych jest otwarte dla przedsiębiorstw niezależnie od ich formy i rozmiaru, w szczególności dla MŚP, spółek o średniej kapitalizacji, przedsiębiorstw typu scale-up i organów administracji publicznej w całej Unii;**
- f) „zaawansowane umiejętności cyfrowe” oznaczają umiejętności i kompetencje **zawodowe wymagające wiedzy oraz doświadczenie niezbędne do rozumienia, projektowania, opracowywania, zarządzania, testowania, wdrażania, wykorzystywania i utrzymywania** wspieranych na podstawie niniejszego rozporządzenia **technologii, produktów i usług, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a), b), c) i e).**
- fa) „partnerstwo europejskie” oznacza inicjatywę w rozumieniu [proszę wstawić odniesienie do rozporządzenia w sprawie programu ramowego „Horyzont Europa”];
- fb) „małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznaczają mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE;

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- g) „cyberbezpieczeństwo” oznacza wszystkie działania niezbędne do ochrony przed zagrożeniami dla cyberbezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych, ich użytkowników oraz osób, których zagrożenia te dotyczą;
- h) „infrastruktura usług cyfrowych” oznacza infrastrukturę umożliwiającą świadczenie usług sieciowych drogą elektroniczną, zazwyczaj przez internet;
- i) „pieczęć doskonałości” oznacza certyfikowany znak jakości w rozumieniu [proszę wstawić odniesienie do rozporządzenia w sprawie programu ramowego „Horyzont Europa”];

Artykuł 3

Cele programu

1. Program ma następujący cel ogólny: wspieranie i przyspieszanie procesu cyfrowej transformacji europejskiej gospodarki, europejskiego **przemysłu i społeczeństwa**, ■ zapewnienie płynących z niej korzyści obywatelom Unii, **organom administracji publicznej i ■ przedsiębiorstwom w całej Unii, jak również zwiększenie konkurencyjności Europy w światowej gospodarce cyfrowej, a jednocześnie zmniejszanie przepaści cyfrowej w całej Unii i wzmocnienie strategicznej autonomii Unii. Wymaga to całościowego, międzysektorowego i transgranicznego wsparcia oraz większego wkładu Unii. Program, w stosownych przypadkach wdrażany w ścisłej koordynacji z innymi unijnymi programami finansowania:**

- a) **wzmocni zdolności** Europy w kluczowych obszarach technologii cyfrowych dzięki wdrożeniu na szeroką skalę i **będzie propagować te zdolności**;
- b) zapewni szersze upowszechnienie i większą absorpcję tych technologii w **sektorze prywatnym oraz** obszarach interesu publicznego, **wspierając ich transformację cyfrową i dostęp do technologii cyfrowych.**

2. Program ma pięć **wzajemnie powiązanych** celów szczegółowych:

- a) cel szczegółowy nr 1: Obliczenia wielkiej skali
- b) cel szczegółowy nr 2: Sztuczna inteligencja
- c) cel szczegółowy nr 3: Cyberbezpieczeństwo i zaufanie
- d) cel szczegółowy nr 4: Zaawansowane umiejętności cyfrowe
- e) cel szczegółowy nr 5: Wdrażanie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność.

Artykuł 4

Obliczenia wielkiej skali

1. Interwencja finansowa Unii w ramach celu szczegółowego nr 1 „Obliczenia wielkiej skali” służy realizacji następujących celów operacyjnych:

- a) wdrożenie, koordynacja na szczeblu unijnym i eksploatacja w Unii zintegrowanej, **ukierunkowanej na popyt i na zastosowania** światowej klasy eksaskalowej infrastruktury danych i obliczeń wielkiej skali¹, która będzie **łatwo** dostępna ■ dla użytkowników publicznych i prywatnych, **szczególnie dla MŚP, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym użytkownicy mają siedzibę, i do celów badań naukowych, zgodnie z {rozporządzeniem w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali}**;
- b) wdrożenie gotowej do wykorzystania technologii/ technologii operacyjnej będącej wynikiem badań naukowych i innowacji w celu stworzenia zintegrowanego unijnego ekosystemu obliczeń wielkiej skali obejmującego **różne aspekty segmentów** naukowego i przemysłowego łańcucha wartości, w tym sprzęt, oprogramowanie, zastosowania, usługi, wzajemne połączenia i umiejętności cyfrowe, **przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony danych**;
- c) wdrożenie i eksploatacja ponadeksaskalowej¹ infrastruktury obliczeniowej, w tym integracja z kwantowymi technologiami obliczeniowymi i ■ infrastrukturami naukowo-badawczymi na potrzeby nauk obliczeniowych; **zachęcanie do rozwijania w Unii sprzętu i oprogramowania koniecznych do takiego wdrożenia.**

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

2. Działania w ramach celu szczegółowego nr 1 są realizowane głównie za pośrednictwem wspólnego przedsięwzięcia utworzonego na mocy rozporządzenia Rady (UE) 2018/1488 z dnia 28 września 2018 r. w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali ⁽³²⁾.

Artykuł 5

Sztuczna inteligencja

1. Interwencja finansowa Unii w ramach celu szczegółowego nr 2 „Sztuczna inteligencja” służy realizacji następujących celów operacyjnych:

a) budowa i wzmocnienie podstawowych zdolności i **wiedzy** w zakresie sztucznej inteligencji w Unii, w tym w zakresie zasobów danych **wysokiej jakości i odpowiadających im mechanizmów wymiany oraz** bibliotek algorytmów, **przy jednoczesnym zagwarantowaniu ukierunkowanego na człowieka i integracyjnego podejścia zgodnego z wartościami europejskimi;**

przy zachowaniu **pełnej** zgodności z przepisami w zakresie ochrony danych **udostępniane rozwiązania i dane oparte na sztucznej inteligencji są zgodne z zasadami uwzględniania ochrony prywatności i bezpieczeństwa na etapie projektowania;**

b) zapewnienie dostępności tych zdolności dla wszystkich przedsiębiorstw, **zwłaszcza MŚP i przedsiębiorstw typu start-up, społeczeństwa obywatelskiego, organizacji niekomercyjnych, instytucji badawczych i uniwersytetów,** i organów administracji publicznej **z myślą o zmaksymalizowaniu korzyści płynących z nich dla europejskiego społeczeństwa i europejskiej gospodarki;**

c) wzmocnienie i powiązanie w sieć **z** zaplecza testowego i doświadczalnego z zakresu sztucznej inteligencji **w państwach członkowskich;**

ca) **z myślą o rozwoju i upowszechnieniu zastosowań komercyjnych i systemów produkcyjnych ułatwienie integracji technologii w łańcuchach wartości, rozwój innowacyjnych modeli biznesowych oraz skrócenie czasu potrzebnego od momentu powstania innowacji do chwili wprowadzenia jej do produkcji, a także propagowanie wykorzystywania rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji w obszarach interesu publicznego i w społeczeństwie;**

1b. **Zgodnie z odpowiednimi przepisami unijnymi i międzynarodowymi, w tym Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, oraz uwzględniając m.in. zalecenia grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. sztucznej inteligencji, Komisja określa warunki związane z kwestiami etycznymi w programach prac w ramach celu szczegółowego nr 2. W zaproszeniach lub umowach o udzielenie dotacji uwzględnia się odpowiednie warunki określone w programach prac.**

W stosownych przypadkach Komisja przeprowadza kontrole zgodności z zasadami etyki. Finansowanie działań, które nie spełniają warunków związanych z kwestiami etycznymi, może zostać w dowolnym momencie zawieszona, zakończona lub ograniczona zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

1c. **Działania w ramach tego celu szczegółowego są realizowane głównie w drodze zarządzania bezpośredniego.**

Wymogi etyczne i prawne przewidziane w niniejszym artykule mają zastosowanie do wszelkich działań celu szczegółowego nr 2 niezależnie od sposobu ich realizacji.

⁽³²⁾ Rozporządzenie w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali 10594/18. Bruksela, 18 września 2018 r. (OR. en). <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10594-2018-INIT/pl/pdf>

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

Artykuł 6

Cyberbezpieczeństwo i zaufanie

- I. Interwencja finansowa Unii w ramach celu szczegółowego nr 3 „Cyberbezpieczeństwo i zaufanie” służy realizacji następujących celów operacyjnych:
- a) wspieranie, wraz z państwami członkowskimi, **tworzenia zaawansowanych systemów i narzędzi z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz infrastruktury danych, a także zamówień w tym zakresie, aby osiągnąć wspólny wysoki poziom cyberbezpieczeństwa na szczeblu europejskim w pełnej zgodności z przepisami w zakresie ochrony danych i z prawami podstawowymi, przy jednoczesnym zapewnieniu strategicznej autonomii UE;**
 - b) wspieranie **tworzenia i** optymalnego wykorzystania wiedzy, zdolności i umiejętności z zakresu cyberbezpieczeństwa zgromadzonych w Europie, **a także wymiana i upowszechnianie najlepszych praktyk;**
 - c) zapewnienie szerokiego wdrożenia najnowszych rozwiązań z zakresu cyberbezpieczeństwa w całej gospodarce, przy czym szczególną uwagę należy zwrócić na usługi publiczne i takie podstawowe podmioty gospodarcze jak MSP;
 - d) zwiększenie zdolności państw członkowskich i sektora prywatnego, aby pomóc im spełnić wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii⁷⁹, w tym za pośrednictwem działań mających na celu rozwijanie kultury cyberbezpieczeństwa w organizacjach;
- da) poprawa odporności na cyberataki, zwiększenie świadomości ryzyka i wiedzy użytkowników, w szczególności podmiotów świadczących usługi publiczne, MSP i przedsiębiorstw typu start-up, na temat podstawowych procedur bezpieczeństwa, aby zapewnić przedsiębiorstwom podstawowy poziom bezpieczeństwa, taki jak pełne szyfrowanie transmisji danych i łączności oraz aktualizacje oprogramowania, a także zachęcanie do stosowania zasad uwzględniania bezpieczeństwa na etapie projektowania oraz jako opcji domyślnej, znajomości podstawowych procesów dotyczących bezpieczeństwa, a także cyberhigieny.**
- 1a. Działania w ramach celu szczegółowego nr 3 są realizowane głównie za pośrednictwem Europejskiego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych oraz sieci kompetencji w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, zgodnie z [rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady...⁽³³⁾].**

Artykuł 7

Zaawansowane umiejętności cyfrowe

- I. Interwencja finansowa Unii w ramach celu szczegółowego nr 4 „Zaawansowane umiejętności cyfrowe” wspiera rozwój zaawansowanych umiejętności cyfrowych w dziedzinach objętych wsparciem z niniejszego programu, przyczyniając się w ten sposób do zwiększenia puli talentów w Europie, **zmniejszenia przepaści cyfrowej**, podnoszenia poziomu profesjonalizmu z **uwzględnieniem równowagi płci**, zwłaszcza w odniesieniu do obliczeń wielkiej skali, analizy dużych zbiorów danych, cyberbezpieczeństwa, technologii rozproszonego rejestru (**np. blockchain**), **technologii kwantowych**, robotyki, sztucznej inteligencji. **Aby zaradzić problemowi niedopasowania umiejętności oraz wspierać specjalizację w zakresie technologii i zastosowań cyfrowych**, interwencja finansowa służy realizacji następujących celów operacyjnych:
- a) wspieranie opracowywania i realizacji **wysokiej jakości** długoterminowych szkoleń i kursów, **włącznie z kształceniem mieszanym**, dla studentów ■ i pracowników;
 - b) wspieranie opracowywania i realizacji **wysokiej jakości** krótkoterminowych szkoleń i kursów dla ■ pracowników, **w szczególności w MSP oraz w sektorze publicznym;**
 - c) wspieranie **wysokiej jakości** szkoleń w miejscu pracy i **praktyk zawodowych, w tym staży**, dla studentów ■ i pracowników, **w szczególności w MSP oraz w sektorze publicznym.**
2. **Działania w ramach celu szczegółowego „Zaawansowane umiejętności cyfrowe” są realizowane głównie w drodze zarządzania bezpośredniego.**

⁽³³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady... ustanawiające Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

Artykuł 8

Wdrażanie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność

1. Interwencja finansowa Unii w ramach celu szczegółowego nr 5 „Wdrażanie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność” służy realizacji następujących celów operacyjnych, **przy jednoczesnym zmniejszeniu przepaści cyfrowej**:

- a) **wspieranie** możliwości **skutecznego** wdrożenia i dostępu do najnowocześniejszych technologii cyfrowych, **np.** obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji i cyberbezpieczeństwa, w sektorze publicznym i obszarach interesu publicznego, takich jak opieka zdrowotna i społeczna, edukacja, sądownictwo, **cia**, transport, **mobilność**, energetyka, środowisko oraz sektor kultury i sektor kreatywny, **włącznie z odpowiednimi przedsiębiorstwami mającymi siedzibę w Unii**;
- b) wdrożenie, eksploatacja i utrzymanie **najnowocześniejszej** transeuropejskiej interoperacyjnej infrastruktury usług cyfrowych **w całej Unii** (w tym powiązanych usług) na zasadzie komplementarności z działaniami krajowymi i regionalnymi;
- ba) **wspieranie integracji i wykorzystywania transeuropejskiej infrastruktury usług cyfrowych oraz uzgodnionych europejskich standardów cyfrowych w sektorze publicznym i w obszarach interesu publicznego w celu ułatwienia racjonalnego pod względem kosztów wdrażania i interoperacyjności**;
- c) ułatwienie rozwoju, modernizacji i korzystania z rozwiązań i struktur przez europejskie administracje, europejski przemysł i obywateli Unii, włącznie z **otwartym oprogramowaniem oraz** z ponownym wykorzystywaniem interoperacyjnych rozwiązań i struktur;
- d) zapewnienie **sektorowi publicznemu i unijnemu przemysłowi, a w szczególności MŚP, łatwego** testowania technologii cyfrowych oraz dostępu do projektów pilotażowych z zakresu tych technologii, **a także zwiększenie ich wykorzystania**, w tym **wykorzystania transgranicznego**;
- e) wspieranie absorpcji przez **sektor publiczny oraz** unijny przemysł, a zwłaszcza MŚP i **przedsiębiorstwa typu start-up**, zaawansowanych technologii cyfrowych i powiązanych technologii, w tym w szczególności w zakresie obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji, cyberbezpieczeństwa, **innych pionierskich technologii i takich** technologii **przyszłości jak technologie rozproszonego rejestru (np. blockchain)**;
- f) wspieranie projektowania, testowania, uruchamiania, wdrażania i **utrzymywania** interoperacyjnych rozwiązań cyfrowych, **w tym rozwiązań administracji cyfrowej**, na potrzeby usług publicznych na szczeblu UE świadczonych za pośrednictwem platformy opartych na danych rozwiązań wielokrotnego użytku, pobudzanie innowacji i tworzenie wspólnych ram w celu uwolnienia pełnego potencjału usług świadczonych przez organy administracji publicznej z korzyścią dla europejskich obywateli i przedsiębiorstw;
- g) zapewnienie stałej zdolności na poziomie Unii w celu **odgrywania przewodniej roli w rozwoju cyfrowym, a także** monitorowania, analizowania i dostosowywania się do szybko zmieniających się cyfrowych tendencji, jak również zapewnienie wymiany i upowszechniania najlepszych praktyk;
- h) wspieranie współpracy zmierzającej do stworzenia europejskiego ekosystemu zaufanej infrastruktury **wymiany danych i infrastruktury cyfrowej** wykorzystującej **m.in.** usługi i zastosowania z zakresu rozproszonego rejestru, w tym wspieranie interoperacyjności i standaryzacji oraz działanie na rzecz wdrażania zastosowań transgranicznych w UE **zgodnie z zasadą uwzględniania bezpieczeństwa i ochrony prywatności na etapie projektowania oraz z poszanowaniem przepisów dotyczących ochrony konsumentów i danych**;
- i) rozwijanie i wzmacnianie **europejskich** centrów innowacji cyfrowych i **ich sieci**.

2. **Działania w ramach tego celu szczegółowego są realizowane głównie w drodze zarządzania bezpośredniego.**

Artykuł 9

Budżet

1. Puła środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi **8 192 391 000 EUR według cen z 2018 r.** (9 194 000 000 **EUR** według cen bieżących).

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

2. Szacunkowy podział wskazanej kwoty jest następujący:
 - a) do 2 404 289 438 EUR według cen z 2018 r. (2 698 240 000 EUR według cen bieżących) na cel szczegółowy nr 1 „Obliczenia wielkiej skali”;
 - b) do 2 226 192 703 EUR według cen z 2018 r. (2 498 369 000 EUR według cen bieżących) na cel szczegółowy nr 2 „Sztuczna inteligencja”;
 - c) do 1 780 954 875 EUR według cen z 2018 r. (1 998 696 000 EUR według cen bieżących) na cel szczegółowy nr 3 „Cyberbezpieczeństwo i zaufanie”;
 - d) do 623 333 672 EUR według cen z 2018 r. (699 543 000 EUR według cen bieżących) na cel szczegółowy nr 4 „Zaawansowane umiejętności cyfrowe”;
 - e) do 1 157 620 312 EUR według cen z 2018 r. (1 299 152 000 EUR według cen bieżących) na cel szczegółowy nr 5 „Wdrażanie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność”.
3. Kwota, o której mowa w ust. 1, może być **również** wykorzystana na pomoc techniczną i administracyjną w realizacji programu, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym na systemy informatyczne dla przedsiębiorstw.
4. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.
5. **Z zastrzeżeniem zasady współfinansowania określonej w art. 190 rozporządzenia finansowego i zasad pomocy państwa** środki przyznane państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego można, na wniosek państw członkowskich, przenieść do programu, **w tym także w celu uzupełnienia finansowania działań kwalifikujących się w miarę możliwości do 100 % całkowitych kwalifikujących się kosztów**. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z lit. c) tego artykułu. **Środki** te wykorzystuje się **jedynie** na rzecz danego państwa członkowskiego.
6. Nie naruszając rozporządzenia finansowego wydatki na działania wynikające z projektów ujętych w pierwszym programie prac mogą być kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 10

Państwa trzecie stowarzyszone z programem

1. **Program jest otwarty dla** członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
2. **pełne lub częściowe stowarzyszenie z programem państw trzecich, których nie wspomniano w ust. 1, odbywa się na podstawie przeprowadzanych w trybie indywidualnym ocen odnoszących się do celów szczegółowych, zgodnie z** warunkami ustanowionymi w **szczegółowej umowie regulującej uczestnictwo danego państwa trzeciego w dowolnym programie Unii, pod warunkiem że umowa ta spełnia następujące kryteria:**
 - **uczestnictwo państwa trzeciego leży w interesie Unii.**
 - **uczestnictwo przyczynia się do osiągnięcia celów ustanowionych w art. 3.**
 - **uczestnictwo nie budzi żadnych obaw pod względem bezpieczeństwa i jest w pełni zgodne z właściwymi wymogami bezpieczeństwa ustanowionymi w art. 12,**
 - **w umowie zapewnia się sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich uczestniczących w programach Unii.**

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- w umowie ustanawia się warunki uczestnictwa w programach, obejmujące obliczenie wkładu finansowego do poszczególnych programów oraz ich koszty administracyjne; wkład ten stanowi dochód przeznaczony na określony cel zgodnie z art. [21 ust. 5] [nowego rozporządzenia finansowego].
- w umowie nie powierza się państwu trzeciemu uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do programu.
- w umowie gwarantuje się Unii prawo do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych.

2a. Przygotowując programy prac, Komisja Europejska lub inne odpowiednie organy wykonawcze oceniają w trybie indywidualnym, czy w odniesieniu do działań ujętych w programach prac spełniono warunki umowy, o której mowa w ust. 2.

L

Artykuł 11

Współpraca międzynarodowa

1. Unia może współpracować z państwami trzecimi wymienionymi w art. 10, innymi państwami trzecimi oraz organizacjami i instytucjami międzynarodowymi mającymi siedzibę w tych państwach, zwłaszcza w ramach partnerstwa eurośródziemnomorskiego i partnerstwa wschodniego, a także z państwami sąsiadującymi, zwłaszcza z państwami Bałkanów Zachodnich i z państwami regionu Morza Czarnego. Nie naruszając przepisów art. 18, z programu nie pokrywa się związanych z tym kosztów.
2. Współpraca z państwami trzecimi i organizacjami wymienionymi w ust. 1 w ramach **celu szczegółowego nr 1 „Obliczenia wielkiej skali”, celu szczegółowego nr 2 „Sztuczna inteligencja”** i celu szczegółowego nr 3 „Cyberbezpieczeństwo i zaufanie” podlega przepisom art. 12.

Artykuł 12

Bezpieczeństwo

1. Działania prowadzone w ramach programu muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa, a w szczególności przepisami regulującymi ochronę informacji niejawnych przed nieuprawnionym ujawnieniem, w tym z wszelkimi odpowiednimi przepisami prawa krajowego i prawa Unii. W przypadku działań prowadzonych poza Unią, z **wykorzystaniem lub generowaniem informacji niejawnych**, konieczne jest – oprócz zapewnienia zgodności z powyższymi wymaganiami – zawarcie porozumienia w sprawie bezpieczeństwa między Unią a państwem trzecim, w którym prowadzone jest dane działanie.
2. W stosownych przypadkach we wnioskach i ofertach zawiera się samoocenę z zakresu bezpieczeństwa, w której określa się wszelkie problemy związane z bezpieczeństwem oraz podaje, w jaki sposób problemy te zostaną rozwiązane, aby zapewnić zgodność z odpowiednimi przepisami prawa krajowego i prawa Unii.
3. W stosownych przypadkach Komisja lub organ finansujący przeprowadza kontrolę bezpieczeństwa w odniesieniu do wniosków, które budzą zastrzeżenia pod względem bezpieczeństwa.
4. W stosownych przypadkach działania prowadzi się zgodnie z decyzją Komisji (UE, Euratom) 2015/444⁽³⁴⁾ i jej przepisami wykonawczymi.
5. Program prac może również przewidywać, że podmioty prawne mające siedzibę w państwach stowarzyszonych i podmioty prawne, które mają siedzibę w UE, lecz są kontrolowane z państwa trzeciego, nie kwalifikują się do uczestnictwa we wszystkich lub niektórych działaniach celu szczegółowego nr 3 z **należycie uzasadnionych** względów bezpieczeństwa. W takich przypadkach zaproszenia do składania wniosków i zaproszenia do składania ofert ogranicza się do grona podmiotów mających siedzibę lub uznanych za mające siedzibę w państwach członkowskich i kontrolowanych przez państwa członkowskie lub obywateli państw członkowskich.

⁽³⁴⁾ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

Z należycie uzasadnionych względów bezpieczeństwa w programie prac można również przewidzieć, że podmioty prawne z siedzibą w państwach stowarzyszonych i podmioty prawne z siedzibą w UE, lecz kontrolowane z państwa trzeciego, mogą kwalifikować się do uczestnictwa we wszystkich lub niektórych działaniach celów szczegółowych nr 1 i 2, tylko jeżeli spełniają warunki dotyczące wymogów, które te podmioty prawne powinny spełniać, aby zagwarantować ochronę podstawowych interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa oraz zapewnić ochronę informacji zawartej w dokumentach poufnych. Warunki te są wymienione w programach prac.

5a. *W stosownych przypadkach Komisja przeprowadza kontrolę bezpieczeństwa. Wypłata środków przeznaczonych na działania niespełniające warunków bezpieczeństwa może zostać w dowolnym momencie zawieszona, zakończona lub ograniczona na podstawie rozporządzenia finansowego.*

Artykuł 13

Synergie z innymi programami unijnymi

1. Program zaprojektowano tak, aby przy jego wykonaniu możliwe było osiągnięcie synergii – szczegółowo opisanych w załączniku III – z innymi programami finansowania unijnego, w szczególności za pomocą mechanizmów finansowania komplementarnego z programów UE, jeżeli dopuszcza to tryb zarządzania, w sposób następczy lub naprzemienny bądź poprzez połączenie środków, w tym na potrzeby współfinansowania działań. **Komisja dopilnowuje, aby równoważenie uzupełniającego charakteru programu innymi programami europejskimi nie utrudniało realizacji celów szczegółowych 1–5.**

2. **Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, zapewnia ogólną spójność i komplementarność programu ze stosownymi politykami i programami Unii. W tym celu Komisja ułatwia ustanowienie odpowiednich mechanizmów koordynacji między odpowiednimi organami, a także między organami i Komisją Europejską, oraz ustanawia odpowiednie narzędzia monitorowania w celu systematycznego zapewnienia synergii między programem a wszelkimi odpowiednimi instrumentami finansowania unijnego. Mechanizmy te pomagają zapobiegać powielaniu wydatków oraz prowadzić do maksymalizacji ich wpływu.**

Artykuł 14

Realizacja i formy finansowania

1. Program jest realizowany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) **rozporządzenia finansowego, zgodnie z art. 4–8.** Organy finansujące mogą odejść od zasad uczestnictwa i upowszechniania ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu tylko wówczas, gdy przewidziano to w akcie podstawowym ustanawiającym organ finansujący lub powierzającym mu zadania związane z wykonywaniem budżetu, lub – w odniesieniu do organów finansujących przewidzianych w art. 62 ust. 1 lit. c) ppkt (ii), (iii) lub (v) rozporządzenia finansowego – jeżeli przewidziano to w umowie o przyznanie wkładu i jeżeli wymagają tego ich szczególne potrzeby operacyjne lub charakter działania.

2. Program może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, w tym w szczególności w postaci zamówień stanowiących główny tryb, jak również w postaci dotacji i nagród.

Jeżeli osiągnięcie celu działania wymaga zamówienia innowacyjnych towarów i usług, dotacje można przyznać tylko beneficjentom, którzy są instytucjami zamawiającymi lub podmiotami zamawiającymi zdefiniowanymi w dyrektywach 2014/24/UE⁽³⁵⁾, 2014/25/UE⁽³⁶⁾ i 2009/81/WE⁽³⁷⁾.

Jeżeli podaż innowacyjnych towarów lub usług cyfrowych, które nie są jeszcze powszechnie dostępne na rynku, jest niezbędna dla osiągnięcia celów działania w procedurze, można zezwolić na udzielenie więcej niż jednego zamówienia w ramach tego samego postępowania.

⁽³⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG).

⁽³⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG).

⁽³⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG).

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

Z należycie uzasadnionych względów bezpieczeństwa instytucja zamawiająca może wymagać, aby miejsce wykonania umowy znajdowało się na terytorium Unii.

Program może również zapewniać finansowanie w formie instrumentów finansowych w operacjach łączonych.

3. Wkłady do mechanizmów ubezpieczeń wzajemnych mogą pokrywać ryzyko związane z odzyskiwaniem środków należnych od beneficjentów i uznaje się je za wystarczającą gwarancję na podstawie rozporządzenia finansowego. Zastosowanie mają przepisy określone w [art. X rozporządzenia XXX, **które zastąpi rozporządzenie w sprawie Funduszu Gwarancyjnego**].

Artykuł 15

Partnerstwo europejskie

Program może być realizowany za pośrednictwem partnerstwa europejskiego **ustanowionego zgodnie z rozporządzeniem w sprawie programu „Horyzont Europa” i w procesie planowania strategicznego między Komisją Europejską a państwami członkowskimi**. Może ono polegać w szczególności na wnoszeniu wkładów do istniejących lub nowych partnerstw publiczno-prywatnych w formie wspólnych przedsięwzięć utworzonych na podstawie art. 187 TFUE. W odniesieniu do tych wkładów stosuje się przepisy dotyczące partnerstw europejskich na podstawie [rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa”, dodać odniesienie].

Artykuł 16

Centra innowacji cyfrowych

1. W pierwszym roku realizacji programu tworzy się początkową sieć **europejskich** centrów innowacji cyfrowych, **a w każdym państwie członkowskim musi powstać co najmniej jedno, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.**

2. Do celów utworzenia sieci, o której mowa w ust. 1, każde państwo członkowskie wyznacza – **zgodnie z wewnętrznymi procedurami oraz strukturą administracyjną i instytucjonalną i** w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury – kandydujące podmioty w oparciu o następujące kryteria:

- a) odpowiednie kompetencje powiązane z zadaniami **europejskich** centrów innowacji cyfrowych **wymienionymi w art. 16 ust. 5 i kompetencje w co najmniej jednej z dziedzin określonych w art. 3 ust. 2;**
- b) odpowiednia zdolność w zakresie zarządzania, odpowiedni personel oraz odpowiednia infrastruktura **niezbędne do wypełniania funkcji określonych w art. 16 ust. 5;**
- c) środki operacyjne i prawne umożliwiające stosowanie określonych na poziomie Unii przepisów dotyczących zarządzania administracyjnego, zarządzania umowami i zarządzania finansowego;
- d) **odpowiednia rentowność finansowa odpowiadająca wysokości środków unijnych, jakimi dany podmiot ma zarządzać, o której świadczą, w stosownych przypadkach, gwarancje udzielone najlepiej przez organ publiczny.**

3. Komisja przyjmuje decyzję w sprawie wyboru podmiotów wchodzących w skład początkowej sieci **zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 27a ust. 2, uwzględniając w jak największym stopniu opinię każdego państwa członkowskiego przy wyborze europejskiego centrum innowacji cyfrowych na terytorium tego państwa**. Podmioty te są wybierane przez Komisję spośród podmiotów kandydujących wskazanych przez państwa członkowskie w oparciu o kryteria wymienione w ust. 2 i następujące dodatkowe kryteria:

- a) budżet dostępny na sfinansowanie początkowej sieci;
- b) konieczność zaspokojenia przez początkową sieć potrzeb przemysłu i obszarów interesu publicznego oraz zapewnienia kompleksowego i zrównoważonego zasięgu geograficznego, **zwiększenia konwergencji między krajami objętymi polityką spójności a innymi państwami członkowskimi, np. dzięki zmniejszeniu przepaści cyfrowej pod względem geograficznym.**

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

4. **W ramach otwartej i konkurencyjnej procedury, uwzględniając w jak największym stopniu opinię każdego państwa członkowskiego przed wyborem europejskiego centrum innowacji cyfrowych na terytorium tego państwa, Komisja wybiera, w razie potrzeby, dodatkowe europejskie centra innowacji cyfrowych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 27a ust. 2 w taki sposób, aby zapewnić ich szeroki zasięg geograficzny w Europie. Liczba podmiotów skupionych w sieci musi zaspokajać popyt na usługi centrum w danym państwie członkowskim. W celu uwzględnienia szczególnych ograniczeń, z jakimi borykają się regiony najbardziej oddalone w UE, można wyznaczyć konkretne podmioty w celu zaspokojenia ich potrzeb.**

4a. **Europejskie centra innowacji cyfrowych dysponują znaczną ogólną niezależnością w zakresie określania swojej organizacji, składu i metod pracy.**

5. **Europejskie centra innowacji cyfrowych biorą udział w realizacji programu, wypełniając następujące funkcje na rzecz przemysłu unijnego, zwłaszcza MŚP i spółek o średniej kapitalizacji, a także sektora publicznego:**

a) **budowanie świadomości i udzielanie lub zapewnianie dostępu do wiedzy fachowej, know-how i usług z zakresu transformacji cyfrowej, w tym udostępniania zaplecza testowego i doświadczalnego;**

aa) **wspieranie przedsiębiorstw, a zwłaszcza MŚP i przedsiębiorstw typu start-up oraz organizacji, w dążeniu do zwiększenia konkurencyjności i usprawnienia modeli biznesowych dzięki wykorzystaniu nowych technologii objętych programem;**

b) **ułatwianie transferu wiedzy fachowej i know-how między regionami, w szczególności kojarzenia MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i spółek o średniej kapitalizacji mających siedzibę w jednym regionie z europejskimi centrami innowacji cyfrowych utworzonymi w innych regionach i najbardziej właściwymi, aby świadczyć odpowiednie usługi; zachęcanie do wymiany umiejętności, wspólnych inicjatyw i dobrych praktyk;**

c) **świadczenie lub zapewnianie dostępu do usług tematycznych, w tym w szczególności usług związanych ze sztuczną inteligencją, obliczeniami wielkiej skali i cyberbezpieczeństwem oraz zaufaniem, na rzecz administracji, organizacji sektora publicznego, MŚP lub spółek o średniej kapitalizacji; europejskie centra innowacji cyfrowych mogą specjalizować się w świadczeniu konkretnych usług tematycznych i nie muszą świadczyć wszystkich usług tematycznych ani świadczyć ich wszystkim kategoriom podmiotów wymienionym w niniejszym ustępie;**

d) **udzielanie wsparcia finansowego osobom trzecim w ramach celu szczegółowego nr 4 „Zaawansowane umiejętności cyfrowe”.**

6. **Jeżeli europejskie centrum innowacji cyfrowych otrzymuje fundusze z programu, to mają one postać dotacji.**

ROZDZIAŁ II

KWALIFIKOWALNOŚĆ

Artykuł 17

Działania kwalifikowalne

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania przyczyniające się do realizacji celów, o których mowa w art. 3 i art. 4 – 8.

2. Kryteria kwalifikowalności w odniesieniu do działań określa się w programach prac.

Artykuł 18

Kwalifikujące się podmioty

1. Następujące podmioty **prawne** spełniają kryteria kwalifikowalności:

a) podmioty prawne mające siedzibę w:

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- (i) państwie członkowskim lub powiązanim z nim kraju lub terytorium zamorskim;
 - (ii) państwie trzecim stowarzyszonym z programem **zgodnie z art. 10 i 12**;
- b) wszelkie podmioty prawne utworzone na mocy prawa unijnego lub wszelkie organizacje międzynarodowe.
2. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z programem, mogą w drodze wyjątku kwalifikować się do uczestnictwa w działaniach szczególnych, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów programu. **Podmioty takie ponoszą koszty swojego uczestnictwa, chyba że w odpowiednich programach prac określono inaczej.**
3. Do uczestnictwa w programie nie kwalifikują się osoby fizyczne, z wyjątkiem dotacji przyznawanych w ramach celu szczegółowego nr 4 „Zaawansowane umiejętności cyfrowe”.
4. W programie prac, **o którym mowa w art. 23**, można przewidzieć, że ze względów bezpieczeństwa lub w przypadku działań bezpośrednio związanych ze strategiczną autonomią UE uczestnictwo w programie jest ograniczone wyłącznie do beneficjentów mających siedzibę w państwach członkowskich bądź do beneficjentów mających siedzibę w państwach członkowskich i określonych państwach stowarzyszonych lub innych państwach trzecich. **Wszelkie ograniczenia uczestnictwa podmiotów prawnych z siedzibą w państwach stowarzyszonych są zgodne z niniejszym rozporządzeniem i warunkami odnośnej umowy.**

ROZDZIAŁ III

DOTACJE

Artykuł 19

Dotacje

Dotacje w ramach programu są przyznawane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego **i mogą pokrywać do 100 % kosztów kwalifikowalnych, nie naruszając zasady współfinansowania określonej w art. 190 rozporządzenia finansowego; oraz zgodnie ze specyfikacjami określonymi dla poszczególnych celów.**

Artykuł 20

Kryteria przyznawania dotacji

1. Kryteria przyznawania dotacji określa się w programach prac oraz w zaproszeniach do składania wniosków z uwzględnieniem **przynajmniej** następujących elementów:
- a) zaawansowanie danego działania w fazie rozwoju projektu;
 - b) racjonalność proponowanego planu realizacji;
 - c) potrzeba przewyciężenia przeszkód finansowych takich jak brak finansowania rynkowego.
2. **W stosownych przypadkach uwzględnia się następujące elementy:**
- a) **stymulujący wpływ unijnego wsparcia na inwestycje publiczne i prywatne;**
 - b) **oczekiwane** skutki ekonomiczne, społeczne, wpływ na klimat i środowisko;
 - c) **dostępność odnośnych usług i łatwość dostępu do nich;**
 - d) **wymiar transeuropejski;**

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- e) **■** wyważony rozkład geograficzny w całej Unii, w tym **zmniejszanie przepaści cyfrowej i uwzględnianie regionów najbardziej oddalonych**;
- f) **■** obecność długoterminowego planu zapewnienia trwałości działań;
- g) **swoboda ponownego wykorzystania i dostosowania wyników projektów**;
- h) **synergia i komplementarność z innymi unijnymi programami**.

Artykuł 20a

Ocena

Zgodnie z art. 150 rozporządzenia finansowego wnioski o dotacje podlegają ocenie komisji oceniającej, która może składać się w całości lub częściowo z niezależnych ekspertów zewnętrznych.

ROZDZIAŁ IV

DZIAŁANIA ŁĄCZONE I INNE FINANSOWANIE ŁĄCZONE

Artykuł 21

Działania łączone

Działania łączone przewidziane w niniejszym programie realizuje się zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Funduszu InvestEU i tytułem X rozporządzenia finansowego.

Artykuł 22

Finansowanie skumulowane, uzupełniające i łączone

1. Działanie, na które przeznaczono wkład z innego programu unijnego, **w tym środki objęte zarządzaniem dzielonym**, może również otrzymać wkład na podstawie niniejszego programu, pod warunkiem że wkłady z poszczególnych programów nie pokrywają tych samych kosztów. Do każdego wkładu w dane działanie stosuje się przepisy dotyczące odpowiedniego unijnego programu, z którego pochodzi ten wkład. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznej kwoty kosztów kwalifikowalnych w ramach danego działania, a wsparcie z innych programów unijnych może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającym warunki wsparcia.

2. Działania, którym przyznano pieczęć doskonałości lub które spełniają wszystkie następujące porównawcze warunki:

- a) dokonano ich oceny w kontekście zaproszenia do składania wniosków w ramach programu;
- b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków;
- c) nie mogą być finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe.

mogą otrzymać wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zgodnie z art. [67] ust. 5 rozporządzenia (UE) XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] i art. [8] rozporządzenia (UE) XX [w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowanie jej], pod warunkiem że działania te są zgodne z celami danego programu. Zastosowanie mają zasady funduszu udzielającego wsparcia.

2a. W przypadku gdy na dane działanie przyznano już lub przeznaczono wcześniej wkłady z innego programu unijnego lub wsparcie z funduszu UE, wkład ten lub wsparcie to wymienia się we wniosku o wkład z niniejszego programu.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

ROZDZIAŁ V
PROGRAMOWANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 23
Programy prac

1. Program jest realizowany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego.
2. Te programy prac przyjmuje się w formie programów wieloletnich dla całego programu. Jeżeli uzasadniają to szczególne potrzeby w zakresie realizacji programu, wspomniane programy prac można przyjąć jako programy roczne obejmujące jeden cel szczegółowy lub większą ich liczbę.
3. Programy prac koncentrują się na działaniach określonych w załączniku I i zapewniają, aby działania wspierane przez program nie wypierały finansowania prywatnego.
- 3a. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 27 w celu zmiany załącznika I z myślą o dokonaniu przeglądu lub uzupełnieniu działań określonych w tym załączniku w sposób zgodny z celami niniejszego rozporządzenia określonymi w art. 4–8.
4. W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.

Artykuł 24
Monitorowanie i sprawozdawczość

1. **Wymierne** wskaźniki służące monitorowaniu wykonania i postępów w realizacji programu pod kątem osiągnięcia celów szczegółowych wymienionych w art. 3 określono w załączniku II.
- 1a. **Komisja określa metodykę ustalania wskaźników służących dokładnej ocenie postępów w realizacji celów ogólnych wymienionych w art. 3 ust. 1.**
2. Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów programu w osiąganiu jego celów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 27 w celu zmiany załącznika II, aby dokonać przeglądu **wymiernych** wskaźników lub uzupełnić je, jeżeli uzna to za konieczne, oraz uzupełnić niniejsze rozporządzenie o przepisy dotyczące ustanowienia ram monitorowania i oceny.
3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia, by dane na potrzeby monitorowania realizacji programu **były przydatne do dogłębnej analizy poczynionych postępów i napotkanych trudności** oraz by były gromadzone w sposób wydajny, skuteczny i terminowy. W tym celu na odbiorców środków unijnych oraz państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymagania dotyczące sprawozdawczości.
4. Oficjalne statystyki UE, takie jak regularne badania statystyczne poświęcone ICT, wykorzystuje się w maksymalnym zakresie **jako wskaźniki kontekstowe**. Na etapie początkowego projektowania i późniejszego opracowywania wskaźników statystycznych stosowanych do monitorowania realizacji programu oraz poczynionych postępów w transformacji cyfrowej przeprowadza się konsultacje z krajowymi urzędami statystycznymi, które również, wraz z Eurostatem, angażuje się w ten proces.

Artykuł 25
Ocena programu

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym. **Zawierają one jakościową ocenę postępów w realizacji celów ogólnych programu.**
2. **Oprócz systematycznego monitorowania programu Komisja dokonuje jego oceny śródkresowej, którą przeprowadza z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji programu. Ocena śródkresowa jest w stosownych przypadkach podstawą do dostosowania wdrażania programu, również przy uwzględnieniu postępu technologicznego w odpowiednich dziedzinach.**

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

Ocena śródkresowa jest przedkładana Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 11, Komisja przeprowadza ocenę końcową programu.

W ocenie końcowej ocenia się skutki programu w dłuższej perspektywie i jego zrównoważoność.

4. System sprawozdawczości na potrzeby oceny zapewnia, aby dane do celów oceny były gromadzone przez odbiorców środków unijnych w sposób wydajny, skuteczny i terminowy oraz na odpowiednim poziomie szczegółowości.

4a. Komisja przekazuje ocenę końcową, o której mowa w ust. 3, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

█

Artykuł 26

Audyty

1. Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego.

2. System kontroli zapewnia odpowiednią równowagę między zaufaniem a kontrolą, z uwzględnieniem kosztów administracyjnych i innych kosztów prowadzenia kontroli na wszystkich poziomach.

3. Kontrole wydatków przeprowadza się w spójny sposób zgodnie z zasadami oszczędności, efektywności i skuteczności.

4. W ramach systemu kontroli strategia audytu może opierać się na kontroli finansowej reprezentatywnej próby wydatków. Uzupełnienie takiej reprezentatywnej próby stanowią dane dobrane w oparciu o ocenę ryzyka związanego z wydatkami.

5. Działania, które otrzymały finansowanie skumulowane z różnych unijnych programów, poddaje się audytowi tylko raz, obejmując jego zakresem wszystkie odnośne programy i regulujące je przepisy.

Artykuł 27

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 23 i 24, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia 2028 r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 23 i 24, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 23 i 24 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 27a

Procedura komitetowa

1. **Komisję wspomaga Komitet Koordynacyjny ds. Programu „Cyfrowa Europa”. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.**

2. **W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.**

Artykuł 28

Ochrona interesów finansowych Unii

Jeżeli państwo trzecie uczestniczy w programie na mocy decyzji wydanej na podstawie umowy międzynarodowej lub na mocy jakiegokolwiek innego instrumentu prawnego, to państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp, których urzędnik zatwierdzający, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) lub Europejski Trybunał Obrachunkowy mogą potrzebować, aby w pełni wykonywać swoje odnośne uprawnienia. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawo do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 29

Informacja, komunikacja, promocja, wsparcie polityki i rozpowszechnianie

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich wyników) przez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.

2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z programem, jego działaniami i wynikami. Zapewnia również zintegrowane informacje i **dociera do** potencjalnych wnioskodawców **o finansowanie** unijne w sektorze cyfrowym. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 3.

3. Program zapewnia wsparcie dla procesu opracowywania polityki, działań informacyjnych, działań z zakresu podnoszenia świadomości i upowszechniania prowadzonych działań oraz wspiera propagowanie współpracy i wymianę doświadczeń w dziedzinach wymienionych w art. 4–8.

Artykuł 30

Uchylenie

Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2240 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiająca program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych i wspólnych ram dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (program ISA2) jako środek modernizacji sektora publicznego traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

Artykuł 31

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 283/2014⁽³⁸⁾ i decyzją (UE) 2015/2240⁽³⁹⁾, które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na program można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) nr 283/2014 i decyzji (UE) 2015/2240.
3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 9 ust. 4, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 32

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 283/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie wytycznych dotyczących sieci transeuropejskich w dziedzinie infrastruktury telekomunikacyjnej, uchylające decyzję nr 1336/97/WE (Dz.U. L 86 z 21.3.2014, s. 14).

⁽³⁹⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2240 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiająca program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych i wspólnych ram dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (program ISA2) jako środek modernizacji sektora publicznego.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

ZAŁĄCZNIK 1

DZIAŁANIA

Techniczny opis programu: początkowy zakres działań

Początkowe działania w ramach programu realizowane są zgodnie z następującym opisem technicznym:

Cel szczegółowy nr 1 „Obliczenia wielkiej skali”

Program służy wdrożeniu europejskiej strategii na rzecz obliczeń wielkiej skali (HPC) poprzez wspieranie kompleksowego unijnego ekosystemu, który zapewni niezbędne zdolności w zakresie HPC i danych, aby umożliwić Europie konkurowanie w skali globalnej. Strategia ma na celu wdrożenie światowej klasy infrastruktury z zakresu HPC i przetwarzania danych oferującej eksaskalową moc obliczeniową do roku 2022/2023 oraz infrastruktury ponadeksaskalowej – do roku 2026/27, gwarantując Unii niezależną i konkurencyjną podaż technologii HPC, osiągnięcie doskonałości w zakresie zastosowań HPC oraz zwiększenie dostępności i wykorzystania HPC.

Początkowe działania obejmują:

1. ramy wspólnych zamówień **pozwalające na stosowanie podejścia opartego na współprojektowaniu przy nabywaniu zintegrowanej sieci światowej klasy urządzeń HPC**, w tym infrastrukturę w zakresie eksaskalowych (**wykonujących 10^{18} operacji na sekundę**) obliczeń superkomputerowych oraz przetwarzania danych. Będzie ona **łatwo** dostępna dla użytkowników z sektora publicznego i prywatnego, **szczególnie dla MŚP, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym użytkownicy mają siedzibę**, i w ramach badań naukowych finansowanych ze środków publicznych **zgodnie z {rozporządzeniem ustanawiającym Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali}**.
2. ramy wspólnych zamówień na infrastrukturę w zakresie ponadeksaskalowych (**wykonujących 10^{21} operacji na sekundę**) obliczeń superkomputerowych, w tym integrację z kwantowymi technologiami obliczeniowymi;
3. koordynację na szczeblu UE oraz odpowiednie środki finansowe na wsparcie rozwoju, zamówień i eksploatacji takiej infrastruktury;
4. tworzenie sieci skupiającej zdolności poszczególnych państw członkowskich w zakresie HPC i danych oraz wsparcie dla państw członkowskich pragnących zaktualizować lub nabyć nowe zdolności w zakresie HPC;
5. tworzenie sieci skupiającej ośrodki kompetencji w zakresie HPC (**co najmniej** po jednym z każdego państwa członkowskiego) powiązanych z ich krajowymi ośrodkami obliczeń superkomputerowych, w celu świadczenia usług HPC na rzecz przemysłu (w szczególności MŚP), środowiska akademickiego i administracji publicznych;
6. wykorzystanie technologii gotowej do użytku/technologii operacyjnej: obliczenia superkomputerowe jako usługa będąca wynikiem badań naukowych i innowacji ukierunkowanych na budowę zintegrowanego unijnego ekosystemu HPC, obejmującego wszystkie segmenty naukowego i przemysłowego łańcucha wartości (sprzęt, oprogramowanie, zastosowania, usługi, wzajemne połączenia i zaawansowane umiejętności cyfrowe).

Cel szczegółowy nr 2 „Sztuczna inteligencja”

Program ma na celu rozbudowę i zwiększenie podstawowych zdolności w zakresie sztucznej inteligencji (AI) w Europie, w tym zasobów danych i repozytoriów algorytmów, oraz zapewnienie dostępu do nich wszystkim przedsiębiorstwom i administracji publicznej, jak również wzmocnienie i połączenie w sieć istniejących i **nowo ustanowionych** placówek prowadzących w państwach członkowskich testy i doświadczenia związane ze sztuczną inteligencją.

Początkowe działania obejmują:

1. utworzenie wspólnych europejskich przestrzeni danych, które służyć będą agregacji informacji publicznych z całej Europy, **w tym pochodzących z ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego**, i staną się źródłem danych wejściowych dla rozwiązań z zakresu AI. Przestrzenie te byłyby **otwarte** dla sektora publicznego i prywatnego. Aby zwiększyć wykorzystanie danych, należy zapewnić interoperacyjność danych w ramach danej przestrzeni, **szczególnie przez wykorzystanie formatów danych, które to formaty byłyby otwarte, nadające się do odczytu maszynowego, ustandaryzowane i udokumentowane**, zarówno w interakcji między sektorem publicznym i sektorem prywatnym, jak i interakcji w obrębie sektorów i pomiędzy sektorami (interoperacyjność semantyczna);

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

2. opracowanie wspólnych europejskich bibliotek algorytmów **lub interfejsów do tych bibliotek**, które byłyby **łatwo** i powszechnie dostępne **na sprawiedliwych, rozsądnych i niedyskryminacyjnych warunkach**. Przedsiębiorstwa i sektor publiczny byłyby w stanie identyfikować i nabywać rozwiązania, które najlepiej odpowiadałyby ich potrzebom;
3. wspólne inwestycje z państwami członkowskimi w światowej klasy ośrodki referencyjne prowadzące doświadczenia i testy w rzeczywistych warunkach, koncentrujące się na zastosowaniach AI w kluczowych sektorach, takich jak opieka zdrowotna, monitorowanie Ziemi/środowiska, **transport i mobilność**, bezpieczeństwo, produkcja lub finanse, jak również w innych obszarach interesu publicznego. Ośrodki te powinny być otwarte dla wszystkich podmiotów w całej Europie i podłączone do sieci centrów innowacji cyfrowych. Powinny one być wyposażone w duże systemy obliczeniowe i systemy przetwarzania danych oraz najnowsze technologie AI, w tym z nowych obszarów, **między innymi** z obszarów obliczeń neuromorficznych, uczenia głębokiego i robotyki, **lub podłączone do takich systemów**.

Cel szczegółowy nr 3 „Cyberbezpieczeństwo i zaufanie”

Program ma stymulować **wzmocnienie**, budowę i **nabywanie** podstawowych zdolności w celu zabezpieczenia unijnej gospodarki cyfrowej, społeczeństwa i demokracji dzięki wzmocnieniu unijnego potencjału przemysłowego i konkurencyjności w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, a także zwiększeniu zdolności sektora prywatnego i publicznego do ochrony europejskich obywateli i przedsiębiorstw przed zagrożeniami dla cyberbezpieczeństwa, włączając w to wsparcie wdrażania dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji.

W ramach tego celu działania początkowe obejmują:

1. wspólne inwestycje z państwami członkowskimi w zaawansowane urządzenia, infrastrukturę i know-how w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, które są niezbędne do ochrony infrastruktury krytycznej i całego jednolitego rynku cyfrowego. Mogą to być inwestycje w infrastrukturę kwantową oraz zasoby danych na potrzeby cyberbezpieczeństwa, orientację sytuacyjną w cyberprzestrzeni, a także inne narzędzia, które zostaną udostępnione sektorowi publicznemu i prywatnemu w całej Europie;
2. zwiększanie istniejących zdolności technologicznych i łączenie w sieć ośrodków kompetencji w państwach członkowskich oraz dopilnowanie, aby zdolności te odpowiadały potrzebom sektora publicznego i przemysłu, w tym w odniesieniu do produktów i usług, które wzmacniają cyberbezpieczeństwo i zaufanie w ramach jednolitego rynku cyfrowego;
3. zapewnienie szerokiego wdrożenia **skutecznych, najnowocześniejszych** rozwiązań z zakresu cyberbezpieczeństwa i zaufania w państwach członkowskich. Obejmuje to **poprawę** bezpieczeństwa i ochrony produktów **od momentu ich zaprojektowania do komercjalizacji**;
4. wsparcie w celu wyeliminowania luki w umiejętnościach w zakresie cyberbezpieczeństwa przez np. ujednoczenie programów dotyczących umiejętności w zakresie cyberbezpieczeństwa, dostosowanie ich do konkretnych potrzeb sektorowych oraz ułatwienie dostępu do ukierunkowanych specjalistycznych szkoleń.

Cel szczegółowy nr 4 Zaawansowane umiejętności cyfrowe

Program ma wspierać łatwy dostęp obecnej i przyszłej siły roboczej do zaawansowanych umiejętności cyfrowych i **możliwości szkoleniowe w tej dziedzinie**, w szczególności w zakresie HPC, **analizy dużych zbiorów danych**, AI, rozproszonych rejestrów (np. technologii blockchain) oraz cyberbezpieczeństwa przez oferowanie **między innymi** studentom, absolwentom **lub obywatelom w każdym wieku potrzebującym podniesienia swoich kwalifikacji** i **aktualnie** zatrudnionym, niezależnie od ich miejsca pobytu, możliwości nabywania i rozwijania tych umiejętności.

Początkowe działania obejmują:

1. dostęp do szkoleń w miejscu pracy dzięki umożliwieniu udziału w praktykach w ośrodkach kompetencji i w przedsiębiorstwach **oraz innych organizacjach** wdrażających zaawansowane technologie **cyfrowe**;
2. dostęp do kursów z zaawansowanych technologii cyfrowych, które będą oferowane **przez instytucje szkolnictwa wyższego, instytuty badawcze oraz branżowe organy ds. certyfikacji zawodowej** we współpracy z podmiotami uczestniczącymi w programie (tematyka kursów **powinna obejmować** sztuczną inteligencję, cyberbezpieczeństwo, rozproszone rejestry (np. technologię blockchain), HPC i technologie kwantowe);

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

- uczestnictwo w krótkoterminowych, specjalistycznych szkoleniach zawodowych, które uzyskały stosowne poświadczenie, na przykład w dziedzinie cyberbezpieczeństwa.

Interwencje będą dotyczyć głównie **zaawansowanych** umiejętności cyfrowych związanych z określonymi technologiami.

Europejskie centra innowacji cyfrowych, o których mowa w art. 16, **będą pełnić funkcję podmiotów wspomagających w zakresie możliwości szkoleniowych, prowadząc współpracę z podmiotami zapewniającymi kształcenie i szkolenia.**

Cel szczegółowy nr 5 „Wdrażanie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność”

I. Początkowe działania związane z transformacją cyfrową obszarów interesu publicznego obejmują:

Projekty mające na celu wdrożenie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych lub interoperacyjność są projektami wspólnego zainteresowania.

- Modernizacja administracji publicznej:**
 - wspieranie państw członkowskich we wdrażaniu zasad deklaracji z Tallina w sprawie administracji elektronicznej we wszystkich dziedzinach polityki i tworzenie w razie potrzeby niezbędnych rejestrów przy zapewnieniu ich wzajemnego połączenia z pełnym poszanowaniem ogólnego rozporządzenia o ochronie danych;
 - wspieranie projektowania, działań pilotażowych, wdrażania, utrzymywania, **ewolucji** i promowania spójnego ekosystemu transgranicznej infrastruktury usług cyfrowych oraz ułatwianie wdrażania płynnie działających, kompleksowych, bezpiecznych, interoperacyjnych, wielojęzycznych i interoperacyjnych w wymiarze transgranicznym lub międzysektorowym rozwiązań i wspólnych struktur w obrębie administracji publicznej. Uwzględnia się również metody oceny skutków i korzyści;
 - wspieranie oceny, aktualizacji i propagowania istniejących wspólnych specyfikacji i standardów, a także opracowywania, ustanawiania i propagowania nowych wspólnych specyfikacji, otwartych specyfikacji i standardów za pośrednictwem unijnych platform normalizacyjnych oraz, w stosownych przypadkach, we współpracy z europejskimi lub międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi;
 - współpraca ukierunkowana na urzeczywistnienie europejskiego ekosystemu zaufanej infrastruktury **potencjalnie** wykorzystującej usługi i zastosowania z zakresu rozproszonych rejestrów (np. technologii blockchain), w tym wspieranie interoperacyjności i standaryzacji oraz promowanie wdrażania zastosowań transgranicznych w UE.
- Opieka zdrowotna ⁽¹⁾**
 - zapewnienie obywatelom Unii **kontroli nad ich danymi osobowymi** i dostępu do danych osobowych dotyczących zdrowia, a także możliwości ich współdzielenia, wykorzystywania i zarządzania nimi w sposób bezpieczny i **gwarantujący prywatność** w wymiarze transgranicznym, niezależnie od ich lokalizacji lub lokalizacji samych danych, **zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych**; dokończenie budowy infrastruktury usług cyfrowych w zakresie e-zdrowia oraz rozszerzenie jej o nowe usługi cyfrowe – **dotyczące profilaktyki chorób, opieki zdrowotnej i społecznej**, wspieranie wdrożenia **tych usług, w oparciu o szerokie wsparcie dostarczane przez działania UE i państw członkowskich, zwłaszcza w sieci e-zdrowie zgodnie z art. 14 dyrektywy 2011/24/UE**;
 - udostępnienie lepszej jakości danych na potrzeby badań naukowych, zapobiegania chorobom oraz zindywidualizowanej opieki zdrowotnej i społecznej. Zapewnienie europejskim naukowcom prowadzącym badania w dziedzinie zdrowia i osobom zajmującym się praktyką kliniczną dostępu do niezbędnej skali zasobów (wspólne przestrzenie danych, **w tym przechowywanie danych i moc obliczeniowa**, wiedza fachowa i zdolności analityczne), aby umożliwić im dokonywanie przełomów w leczeniu poważnych chorób oraz chorób rzadkich. Celem jest zapewnienie kohorty wyodrębnionej z populacji składającej się z co najmniej 10 mln obywateli; █
 - udostępnienie narzędzi cyfrowych na potrzeby wzmocnienia pozycji obywateli oraz w celu zapewnienia opieki skoncentrowanej na jednostce poprzez wspieranie wymiany innowacyjnych i najlepszych praktyk w zakresie cyfrowej opieki zdrowotnej, budowania zdolności i pomocy technicznej, w szczególności w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, AI i HPC.

⁽¹⁾ COM(2018)0233 komunikat w sprawie umożliwienia transformacji cyfrowej opieki zdrowotnej i społecznej na jednolitym rynku cyfrowym; wzmocnienia pozycji obywateli i budowania zdrowszego społeczeństwa.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

3. **Sądownictwo**: zapewnienie płynnej i bezpiecznej transgranicznej komunikacji elektronicznej w obrębie sądownictwa oraz między sądownictwem a innymi właściwymi organami w obszarze wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych. Poprawa dostępu obywateli, przedsiębiorstw, prawników praktyków i pracowników sądownictwa do wymiaru sprawiedliwości oraz do informacji i procedur prawnych dzięki semantycznie interoperacyjnym połączeniom z bazami danych i rejestrami, a także ułatwianie pozasądowego rozstrzygnięcia sporów za pośrednictwem internetu. Propagowanie rozwoju i wdrażania innowacyjnych technologii na potrzeby sądów i **zawodów prawniczych, między innymi** w oparciu o rozwiązania wykorzystujące sztuczną inteligencję, które mogą usprawnić i przyspieszyć procedury (na przykład zastosowania w zakresie technologii prawnych).
4. Transport, **mobilność**, energia i środowisko naturalne: wdrożenie zdecentralizowanych rozwiązań i infrastruktury wymaganych do celów zastosowań cyfrowych na dużą skalę, takich jak **zautomatyzowane i oparte na sieci systemy jazdy, bezałogowe statki powietrzne, koncepcje inteligentnej mobilności**, inteligentne miasta, inteligentne obszary wiejskie **lub regiony najbardziej oddalone**, z myślą o wsparciu polityki transportowej, energetycznej i środowiskowej, **w koordynacji z działaniami na rzecz cyfryzacji sektorów transportu i energii w ramach instrumentu „Łącząc Europę”**.
5. Edukacja, kultura **i media**: zapewnienie twórcom, sektorowi kreatywnemu **i sektorom kultury** w Europie dostępu do najnowszych technologii cyfrowych, począwszy od sztucznej inteligencji, a skończywszy na zaawansowanych systemach obliczeniowych. Wykorzystanie europejskiego dziedzictwa kulturowego, **w tym Europeany**, do **wspierania edukacji i badań naukowych oraz do** propagowania różnorodności kulturowej, spójności społecznej i **społeczeństwa** europejskiego. Wspieranie absorpcji technologii cyfrowych w edukacji **oraz przez prywatne i finansowane ze środków publicznych instytucje kulturalne**.
6. **Inne działania wspierające** jednolity rynek cyfrowy, na przykład **wzmacnianie** umiejętności cyfrowych **i umiejętności korzystania z mediów** oraz zwiększanie świadomości wśród małoletnich, rodziców i nauczycieli w kwestiach związanych z zagrożeniami, jakie mogą napotkać osoby małoletnie w internecie, oraz na temat sposobów ochrony tych osób, jak również przeciwdziałanie – **przez wspieranie ogólnoeuropejskiej sieci centrów bezpieczniejszego internetu – cyberprzemocy i** rozpowszechnianiu w internecie materiałów prezentujących seksualne wykorzystywanie dzieci. **Propagowanie środków mających na celu wykrywanie i** zwalczanie umyślnego rozpowszechniania dezinformacji, **dzięki czemu poprawi się ogólna odporność Unii. Wspieranie** obserwatorium UE ds. gospodarki platform cyfrowych, jak również badań i działań informacyjnych.

Działania, o których mowa w pkt. 1–6, mogą być częściowo wspierane przez europejskie centra innowacji cyfrowych za pomocą tych samych zdolności, które powstały, aby pomóc przemysłowi w jego transformacji cyfrowej (zob. pkt II).

II. Początkowe działania związane z cyfryzacją przemysłu:

1. Wkład w zwiększenie możliwości **sieci europejskich** centrów innowacji cyfrowych w celu zapewnienia dostępu do zdolności cyfrowych wszystkim przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, w każdym regionie UE. Obejmuje to w szczególności:
 - 1.1. dostęp do wspólnej europejskiej przestrzeni danych i platform AI oraz europejskiej infrastruktury HPC na potrzeby analizy danych i zastosowań wymagających dużej mocy obliczeniowych;
 - 1.2. dostęp do zaplecza umożliwiającego testowanie rozwiązań AI na dużą skalę oraz do zaawansowanych narzędzi w dziedzinie cyberbezpieczeństwa;
 - 1.3. dostęp do zaawansowanych umiejętności **cyfrowych**.
2. Działania będą koordynowane z działaniami w zakresie innowacji w dziedzinie technologii cyfrowych wspieranymi w szczególności z programu „Horyzont Europa” oraz inwestycjami w **europejskie** centra innowacji cyfrowych wspieranymi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także będą stanowić uzupełnienie tych działań i inwestycji. Z programu „Cyfrowa Europa” można również przyznawać dotacje na pierwsze zastosowania w warunkach rynkowych zgodnie z zasadami pomocy państwa. Wsparcie dostępu do środków na sfinansowanie kolejnych etapów transformacji cyfrowej poszczególnych sektorów będzie możliwe dzięki instrumentom finansowym udostępnionym w ramach programu InvestEU.

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

ZAŁĄCZNIK 2

Wskaźniki realizacji celów

Cel szczegółowy nr 1 – Obliczenia wielkiej skali

- 1.1 Liczba infrastruktur HPC nabytych w drodze wspólnych zamówień
- 1.2 Wykorzystanie komputerów eksaskalowych i ponadeksaskalowych ogółem oraz przez poszczególne grupy zainteresowanych stron (uniwersytety, MŚP itp.)

Cel szczegółowy nr 2 – Sztuczna inteligencja

- 2.1 Łączna kwota zainwestowana w zaplecza doświadczalne i testowe
- 2.2 *Poziom wykorzystywania wspólnych europejskich bibliotek algorytmów lub interfejsów do tych bibliotek, poziom wykorzystywania wspólnych europejskich przestrzeni danych i poziom wykorzystywania zapleczy doświadczalnych i testowych w związku z działaniami, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu*
- 2.2a *Liczba przypadków, w których organizacje postanowiły włączyć sztuczną inteligencję do produktu, procesów lub usług, jako rezultat programu*

Cel szczegółowy nr 3 – Cyberbezpieczeństwo i zaufanie

- 3.1 Liczba infrastruktur lub narzędzi z zakresu cyberbezpieczeństwa nabytych w drodze wspólnych zamówień
- 3.2 Liczba użytkowników i społeczności użytkowników uzyskujących dostęp do europejskiej infrastruktury z zakresu cyberbezpieczeństwa

Cel szczegółowy nr 4 – Zaawansowane umiejętności cyfrowe

- 4.1 Liczba **osób, które dzięki programowi odbyły szkolenia z zaawansowanych umiejętności cyfrowych**
- 4.2 Liczba przedsiębiorstw, **w szczególności MŚP**, które mają trudności z rekrutacją specjalistów ICT
- 4.2b *Liczba osób, które zgłosiły poprawę sytuacji zawodowej po szkoleniu zorganizowanym w ramach programu*

Cel szczegółowy nr 5 – Wdrożenie, optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność

- 5.1 Wykorzystanie cyfrowych usług publicznych
 - 5.2 Przedsiębiorstwa o wysokim wskaźniku wykorzystania technologii cyfrowych
 - 5.3 **Poziom zbieżności** krajowych ram interoperacyjności z europejskimi ramami interoperacyjności
 - 5.4 **Liczba przedsiębiorstw i podmiotów sektora publicznego, które skorzystały z usług europejskich centrów innowacji cyfrowych**
-

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

ZAŁĄCZNIK 3

Synergie z innymi programami unijnymi

1. Dzięki synergiiom z programem „Horyzont Europa”:

- a) rodzaje wspieranych działań, oczekiwane rezultaty programu „Cyfrowa Europa” oraz programu „Horyzont Europa” oraz ich logika interwencji różnią się między sobą i są względem siebie komplementarne, choć kilka obszarów tematycznych będących przedmiotem zainteresowania tych programów jest ze sobą zbieżnych;
- b) program „Horyzont Europa” zapewni szerokie wsparcie dla badań naukowych, rozwoju technologicznego, demonstracji, projektów pilotażowych, weryfikacji poprawności projektu, testów i innowacji, w tym na etapie działań poprzedzających komercyjne wykorzystanie innowacyjnych technologii cyfrowych, w szczególności przez:
 - (i) wydzielony budżet w ramach filaru „Globalne wyzwania” na potrzeby komponentu „Technologie cyfrowe i przemysł” w celu rozwijania technologii prorozwojowych (sztuczna inteligencja i robotyka, internet nowej generacji, obliczenia wielkiej skali i duże zbiory danych, kluczowe technologie cyfrowe łączące technologię cyfrową z innymi technologiami); (ii) wsparcie na rzecz e-infrastruktur w ramach filaru „Otwarta nauka”; (iii) włączenie technologii cyfrowych do wszystkich globalnych wyzwań (opieka zdrowotna, bezpieczeństwo, energia i mobilność, klimat itp.); oraz (iv) wsparcie ekspansji innowacji przełomowych w ramach filaru „Otwarte innowacje” (z których wiele stanowić będzie połączenie technologii cyfrowych i fizycznych);
- c) z programu „Cyfrowa Europa” realizowane będą inwestycje w (i) budowanie potencjału cyfrowego w zakresie obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji, **technologii rozproszonego rejestru**, cyberbezpieczeństwa i zaawansowanych umiejętności cyfrowych; oraz (ii) proces wdrażania na szczeblu krajowym, regionalnym i **lokalnym** – zgodnie z unijnymi ramami – zdolności cyfrowych i najnowszych technologii cyfrowych w obszarach interesu publicznego (takich jak opieka zdrowotna, administracja publiczna, wymiar sprawiedliwości i edukacja) lub w obszarach, w których istnieją niedoskonałości rynku (takich jak cyfryzacja przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw);
- d) zdolności i infrastrukturę stworzone w ramach programu „Cyfrowa Europa” udostępnią się społeczności skupiającej naukowców zajmujących się badaniami naukowymi i innowacjami, w tym na potrzeby działań wspieranych z programu „Horyzont Europa”, w tym testów, doświadczeń i demonstracji we wszystkich sektorach i dyscyplinach;
- e) w miarę jak nowe technologie cyfrowe opracowywane w ramach programu „Horyzont Europa” będą osiągały dojrzałość, będą one stopniowo przyjmowane i wdrażane w ramach programu „Cyfrowa Europa”;
- f) uzupełnieniem inicjatyw przewidzianych w programie „Horyzont Europa” służących rozwojowi programów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji, w tym inicjatyw realizowanych w centrach kolokacji działających w ramach KIC-Digital przy Europejskim Instytucie Innowacji i Technologii, będą działania wspierane z programu „Cyfrowa Europa”, służące budowaniu zdolności w zakresie zaawansowanych umiejętności cyfrowych;
- g) wprowadza się silne mechanizmy koordynacji w zakresie programowania i wdrażania, ujednolicając w możliwym zakresie wszystkie procedury dla obu programów. W ich struktury zarządzania zaangażowane będą wszystkie zainteresowane służby Komisji.

2. Dzięki synergiiom z programami unijnymi realizowanymi w trybie zarządzania dzielonego, w tym z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+), Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim (EFMR):

- a) mechanizmy finansowania uzupełniającego z programów unijnych realizowanych w trybie zarządzania dzielonego oraz programu „Cyfrowa Europa” wykorzystuje się do wspierania działań pomostowych między inteligentnymi specjalizacjami a wsparciem transformacji cyfrowej europejskiej gospodarki i **europejskiego społeczeństwa**;

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

b) EFRR przyczynia się do rozwoju i wzmocnienia regionalnych i lokalnych ekosystemów innowacji, transformacji przemysłowej, **a także transformacji cyfrowej społeczeństwa i administracji publicznej, stymulując w ten sposób również wdrażanie deklaracji z Tallina w sprawie administracji elektronicznej.** Obejmuje to wsparcie na rzecz cyfryzacji przemysłu i upowszechniania wyników, jak również wprowadzania nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań. Program „Cyfrowa Europa” będzie uzupełniał i wspierał tworzenie transnarodowych sieci i map zdolności cyfrowych, aby zapewnić dostęp do nich małym i średnim przedsiębiorstwom oraz udostępnić interoperacyjne rozwiązania informatyczne we wszystkich regionach UE.

3. Dzięki synergiiom z instrumentem „Łącząc Europę”:

a) przyszły program „Cyfrowa Europa” koncentruje się na budowaniu na dużą skalę zdolności cyfrowych i infrastruktury w zakresie obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji, cyberbezpieczeństwa i zaawansowanych umiejętności cyfrowych w celu szerokiego upowszechnienia i wdrożenia w całej Europie istniejących lub przetestowanych innowacyjnych rozwiązań cyfrowych o krytycznym znaczeniu w granicach unijnych ram w obszarach interesu publicznego lub obszarach, w których występują niedoskonałości rynku. Program „Cyfrowa Europa” realizowany jest głównie przez skoordynowane i strategiczne inwestycje z udziałem państw członkowskich – w szczególności przez wspólne zamówienia publiczne – w zdolności cyfrowe, które mają być udostępniane w całej Europie, oraz w ogólnounijne działania, które wspierają interoperacyjność i normalizację w ramach rozwoju jednolitego rynku cyfrowego;

b) zdolności i infrastrukturę opracowane w ramach programu „Cyfrowa Europa” udostępnia się na potrzeby wprowadzania innowacyjnych nowych technologii i rozwiązań w dziedzinie mobilności i transportu. Z instrumentu „Łącząc Europę” wspiera się wprowadzanie i wdrażanie innowacyjnych nowych technologii i rozwiązań w dziedzinie mobilności i transportu;

c) ustanowiony zostanie mechanizm koordynacji, w szczególności poprzez odpowiednie struktury zarządzania.

4. Dzięki synergiiom z Funduszem InvestEU:

a) wsparcie za pośrednictwem finansowania rynkowego, w tym realizację celów polityki w ramach niniejszego programu, zapewniać się będzie zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Funduszu InvestEU. Takie finansowanie rynkowe może być połączone ze wsparciem w formie dotacji;

b) dostęp przedsiębiorstw do instrumentów finansowych będzie ułatwiony dzięki wsparciu udzielanemu przez centra innowacji cyfrowych.

5. Dzięki synergiiom z programem Erasmus+:

a) program wspierał będzie rozwój i nabywanie zaawansowanych umiejętności cyfrowych potrzebnych do wdrażania nowatorskich technologii, takich jak sztuczna inteligencja lub obliczenia wielkiej skali, we współpracy z odpowiednimi gałęziami przemysłu;

b) zaawansowane umiejętności w ramach programu Erasmus+ stanowiąc będą uzupełnienie interwencji podejmowanych w ramach programu „Cyfrowa Europa” ukierunkowanych na nabywanie umiejętności we wszystkich dziedzinach i na wszystkich poziomach przez wymianę doświadczeń.

5a. Dzięki synergiiom z programem „Kreatywna Europa”:

a) **stanowiący część programu „Kreatywna Europa” podprogram MEDIA wspiera inicjatywy, które mogą realnie oddziaływać na sektor kultury i sektor kreatywny w całej Europie, pomagając im w przystosowaniu się do transformacji cyfrowej;**

b) **program „Cyfrowa Europa” między innymi zapewnia twórcom, sektorowi kreatywnemu i sektorowi kultury w Europie dostęp do najnowszych technologii cyfrowych, począwszy od sztucznej inteligencji, a skończywszy na zaawansowanych systemach obliczeniowych.**

Środa, 17 kwietnia 2019 r.

6. *Zapewnia się synergię z innymi unijnymi programami i inicjatywami dotyczącymi kompetencji/umiejętności.*
-